91058

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил 6 август пайшанба

Сотувда эркин нархда № 156 (1937)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

ОЛИЙ МАЖЛИС ҚЎМИТАСИДА

ЭНГ МУҲИМИ — ИЖРО ИНТИЗОМИ

Кеча Олий Мажлис Матбуот ва ахборот қўмитасининг йиғилиши бўлди. Уни қўмита раиси Ўткир Ҳошимов олиб борди. Унда «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги қонуннинг Сирдарё вилоятида қандай бажарилаётгани ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Йиғилишда республика Давлат матбуот қўмитаси, оммавий ахборот воситалари раҳбарлари, журналистлар қатнашдилар.

Текширишда аниқландики, вилоятда ушбу қонуннинг бажарилиши юзасидан анча ишлар амалга оширилган. Хусусан, вилоят ҳокимлиги бу борада тегишли шарт-шароитларни яратиб бераётир. Айни пайтда 23 та вилоят, шаҳар, туман газеталари, иккита телестудия, учта радиостанция ишлаяпти. Муассислар ва ҳомийлар таҳририятларга ёрдам бериб келмоқда.

Вилоятда бундай ижобий ишлар билан бирга камчиликлар ҳам йўқ эмас. Ноширлик ишлари талабга жавоб бермайди. Журналистлар ушбу қонун талаблари билан яхши таниш эмаслар. Газеталарда таҳлилий ва танқидий мақолалар ниҳоятда кам берилмоқда. Мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, ҳуқуқий саводхонликни оширишга оид мақолалар тақчиллигича қолмоқда.

Қўмита йиғилишида кўрилган масала юзасидан қарор қабул қилинди. Текширув давомида аниқланган камчиликларни тугатиш бўйича тавсиялар берилди.

Йиғилишда Олий Мажлис Раисининг ўринбосари Б. Шодиева иштирок этди.

Ойбек Раҳимов,
«Халқ сўзи» мухбири.

РОССИЯ-ЎЗБЕКИСТОН МУЗОКАРАЛАРИ ЯКУНЛАРИ БЎЙИЧА БАЁНОТ

Шу йил 4 август куни Тошкентда Россия-Ўзбекистон музокаралари бўлиб ўтди. Унда Россия мудофаа вазирининг биринчи ўринбосари, Қуролли Кучлар бош штабининг бошлиғи, армия генерали А. Квашнин, Россия Федерацияси ташқи ишлар вазирининг биринчи ўринбосари Б. Пастухов, бошқа алоқадор идораларнинг масъул ходимлари иштирок этди.

Музокараларда Ўзбекистон томонидан мудофаа вазири Ҳ. Турсунов, ташқи ишлар вазири А. Комилов, тегишли идораларнинг масъул ходимлари қатнашди.

Афғонистон шимолида вазият кескинлашгани, у ерда толиблар ҳаракати четдан кўрсатилаётган катта мададга таянган ҳолда Афғонистон муаммосини қурол кучи билан ҳал қилишга уриниб, янги ҳужумни авж олдиргани муносабати билан Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашдан ўзаро манфаатдорлик ва анъанавий очиқ-ошкоралик руҳида батафсил фикр алмашилди.

Жаҳон ҳамжамиятининг БМТ шафеълигида Афғонистондаги вазиятни сиёсий йўл билан ҳал қилиш борасидаги барча саъй-ҳаракатлари йўққа чиқиши мумкин. Афғон халқининг мамлакат яхлитлигини сақлаб қолиш, миллий тотувликка эришиш, ички муаммоларни тинч йўл билан ҳал қилишга қаратилган хоҳиш-иродаси очиқдан-очиқ инкор этилаяпти.

Афғонистон заминида хунрезлик авж олаётганидан Россия ва Ўзбекистон чуқур ташвишланмоқда. Толиблар ҳарбий ҳаракатларни дарҳол тўхтатмоғи лозим.

Россия ва Ўзбекистон фақат афғонистонликларгина ўз ватани тақдирини ўзлари ҳал этиши, кўп йиллардан буён давом этаётган фуқаролар урушига четдан аралашувларсиз чек қўйиши мумкин, деган фикрга асосланган ҳолда қуролли можарога аралашган барча кучларга мурожаат қилиб, уларни мавжуд муаммо ва келишмовчиликларни бартараф этишнинг тинч йўлини топишга чақиради.

Россия ва Ўзбекистон вакиллари Афғонистон шимолида ҳарбий ҳаракатлар янада авж олишига йўл қўймаслик, Афғонистон инқирозини тезроқ бартараф этишга кўмаклашиш учун Афғонистондаги бир-бирига қарши курашаётган кучлар вакиллари билан дарҳол учрашишга ҳозирдир.

Россия, Ўзбекистон, шунингдек, Марказий Осиёдаги МДҲга аъзо бошқа давлатлар миллий манфаатлари ва хавфсизлигига бевосита таҳдид солинишига олиб келиши мумкин бўлган Афғонистондаги ҳозирги вазият тўғрисида фикрлашув натижасида томонлар 1992 йил 15 майда қабул қилинган коллектив хавфсизлик тўғрисидаги шартномага мувофиқ, ўз ташқи чегаралари хавфсизлигини мустаҳкамлашга доир барча зарур чораларни кўриш ҳуқуқини сақлаб қолади.

Қорақалпоғистон. «Элликқалъа текстиль комплекс» ҳиссадорлик жамиятида турли бичимдаги бежирим костюмлар, хилма-хил матолар, болалар учун чиройли кийим-кечаклар тайёрланади. Корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифатли ва харидоргирлиги боис кўрилаётган фойда ҳам салмоқли бўлаётир. Корхона ўтган йилнинг ўзида бир неча миллион сўмлик соф фойда кўрди. Ишчиларнинг даромадлари ҳам табиийки, шунга яраша бўлаяпти.

СУРАТЛАРДА: тикувчи Новвотжон Файзиева; цехнинг ички кўриниши.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ЧОРА-ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Мамлакатимиз экспорт салоҳиятини оширишда бошқа соҳалар қатори юртимизнинг унумдор тупроғи, сахий қуёшида битган сабзавот, мева, узум маҳсулотларини қайта ишлаш, уларни жаҳон бозорига олиб чиқишнинг аҳамияти жуда катта. Аммо, афсуски, ушбу соҳага мутасадди бўлган «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси тизимига кирувчи корхона ва хўжаликлар мавжуд имкониятлардан самарали фойдалана олмаётирлар. Компания саноат корхоналари жорий йил биринчи ярмида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини 81,7 фоиз, халқ истеъмол маҳсулотлари ишлаб чиқаришни 84,8 фоиз бажарди. Узум виноси, ароқ ва ликёр ароғи, шампань виноси ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан камайиб кетди.

Соҳада йўл қўйилган ушбу камчиликлар Вазирлар Маҳкамасининг ярим йиллик якунларига бағишланган йиғилишида ҳам адолатли танқид қилинган эди. Холдинг компаниянинг ҳудудий бирлашмалари, хўжалик ва корхоналар раҳбарлари иштирокида бўлиб ўтган кенгайтирилган ҳайъат йиғилишида мавжуд камчиликлар атрофлича муҳокама этилди ҳамда йил охиригача уларни бартараф этиш чора-тадбирлари белгиланди.

Йиғилишда республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири И. Жўрабеков сўзга чиқди.

Ўз мухбиримиз.

ИСТИҚЛОЛ ТАРОНАСИ

БОБОЛАРДАН МЕРОС МАРДЛАР ЮРТИ БУ!

Шивирлаб мозийдан чинорлар айтсин,
Бир ажиб сукутда минорлар айтсин.
Бу кунни чин ёрлар, чинорлар айтсин,
Боболардан мерос мардлар юрти бу!

Шаҳри Кеш, Самарқанд, Китобларим-эй,
Қалбимда жойлашган офтобларим-эй.
Эй, сиз ёзилажак хитобларим-эй,
Боболардан мерос мардлар юрти бу!

Муҳаббат саси бор ол чечакларда,
Барчин садоқати келинчакларда.
Қанча Алпомиши беланчакларда,
Боболардан мерос мардлар юрти бу!

Дилсиз қайдасану, дилсиз қайдаман,
Сачраниб уйғондим, дилга қайтаман.
Юлдузларга чиқиб қўшиқ айтаман,
Боболардан мерос мардлар юрти бу!

Ғайрат МАЖИД.

Газетанинг бугун нашрдан чиққан иккинчи сонида ҳам муштарийлар билан мулоқотлар, мунозараю мулоҳазалар давом эттирилган. Ҳафталикнинг дастлабки саҳифаларидаги дунёда ва республикамизда юз бераётган ўзгаришлар, қоғоз саноатимиздаги аҳвол, табиат ва инсон муносабатлари хусусидаги қайдлар, маънавий ҳаётимиздаги янгиликлар газетхонларни бефарқ қолдирмас, деб ўйлаймиз.

ЯНГИ БЎРКЛИ «ДАВР»

Олим Поён Равшановнинг «Ўғирланган жавоҳирлар» мақоласи, Анвар Шариповнинг «Келажагини яратаётган халқ», «Одам танаси учун эҳтиёт қисмлар» мақоласининг давоми, Абдумўмин Тиловнинг «Эҳтиёт бўлинг, қурол!» репортажи, Саид Анварнинг «Яхшиям пул бор жаҳонда» ҳажвияси ва бошқа мақолалар ҳам ўз ўқувчиларини топиши шубҳасиз. Ҳангомалар, психотест, мунажжимлар башорати, бошқотирма ва турфа суратлар эътиборингизга ҳавола этилган.

Энг муҳими, «Давр» ўзининг янги бўркини кийган — сарлавҳасини янгилаган. Демак, мулоқотларимиз давом этади.

МУСТАҚИЛЛИК БЕРГАН ИМКОНИЯТ

ВИЛОЯТ ТАРАҚҚИЁТИДА МУҲИМ БОСҚИЧ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "1998-2000 йиллар даврида Наманган вилоятида бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш ва вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида"ги қарори вилоят аҳлини беҳад руҳлантириб юборди. Бинобарин, тарихий аҳамиятга молик бундай ҳужжат илк бор қабул қилинди. Қарорда кўрсатилган маблағлар ҳисобига жуда катта ҳажмда қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилади, ерлар ўзлаштирилади, қўшма корхоналар барпо этилиб, бир қатор маҳсулот турларини чет элларга экспорт қилиш имконияти вужудга келади. Энг асосийси, вилоятда минглаб янги иш ўринлари ташкил этилади. Қуйида наманганликларнинг юқоридаги қарорга муносабатларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Алижон ФАЁЗОВ — Поп туманидаги фермер хўжалиги раҳбари:

— Фермерлик ишини энди чинакамига ривожлантириш мумкин. Шу пайтгача унумдор ер олиш учун озмунча куч-ғайрат сарфламадим. Қийин шароитда ер майдонини 255 гектарга етказдим. Қарамоғимда 800 бош қорамол, 15 та от бор. Гўшт етиштиришда муайян натижаларга эришяпмиз. Бироқ сув танқислиги оқибатида ернинг унумдорлиги паст. Бу фермер хўжалиги ишини жадал ривожлантириш имконини бермайди.

Кўплаб тараққий этган мамлакатлардаги фермерларга ҳавасим келарди. Уларнинг ер майдонлари, сув тармоқлари, техникаси, мини корхоналари бор.

Йўлбошчимиз ташаббуси билан қабул қилинган Вазирлар Маҳкамасининг ушбу қарори биз фермерларнинг эртанги кунга бўлган ишончимизни мустаҳкамлади. Катта мақсадларда бошланган иш яхши самара бериши шубҳасиз. Биргина бизнинг туманимиз ерларини ўзлаштириш, суғориш тармоқларини қуриш учун республика бюджетидан 16,5 миллиард сўм ажратилиши тарихий воқеадир.

Бир неча минг гектар ернинг ўзлаштирилиши, қудратли насос станцияларининг фойдаланишга топширилиши ишсиз юрганлар бандлигини таъминлабгина қолмай, аҳоли фаровонлигини оширишда муҳим аҳамият касб этади. Келажакда маҳсулотларимизни чет элларга экспорт қилиш имкониятларига эга бўламиз, деган умиддаман.

Жавлон ЙЎЛДОШЕВ — Наманган "Агросаноатқурилиш" ҳиссадорлик жамияти раисининг ўринбосари:

— Шу пайтгача ҳам Наманган-Тошкент йўли инфраструктурасини ривожлантириш соҳасида бир қатор ишларни амалга оширган эдик. "Ўзавтосаноатсервис" очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти буюртмаси билан автомобилларга техник хизмат кўрсатиш тармоғи қурилишини ниҳоясига етказдик. Шунингдек, Тошкент-Ўш автомагистралининг 143-километрида йўловчиларга хизмат кўрсатадиган 40 ўринли меҳмонхона биносини қуришни режалаштирганмиз.

Ҳукумат қарори билан вилоятимизга катта миқдорда маблағ ажратилиши мамлакатимиз раҳбари тутган йўлнинг тўғрилиги ва республикамиз иқтисодиётининг бақувват эканлигидан далолатдир.Бунга жавобан биз сидқидилдан меҳнат қиламиз. Эътиборимизни иш сифатини яхшилашга, суръатини кўтаришга қаратамиз.

Исоқжон ШОКИРОВ — "Наманганавтойўл" бирлашмаси раиси:

— Мазкур қарор биз учун имтиёз эмас, катта масъулиятдир.

Дастурга асосан Тошкент-Ўш автомобиль йўлининг вилоятимиз ҳудудидаги қисмида жуда катта ишлар амалга оширилади. Жумладан, Резак қишлоғида 50 ўринли қишлоқ врачлик пункти фойдаланишга топширилади. Шу даврда иккита йўл устаси уйи, иккита таъмирлаш устахонаси битказилади. Шунингдек, янги йўналишда 11,7 километрли йўл қурилади. Яқинда Резак довонидаги 330 метр узунликдаги тоннелнинг иккинчи йўли очилади. Ҳозир пардозлаш ишлари бошлаб юборилган. Мазкур тоннел йил охиригача ишга туширилади.

Қамчиқ довонидаги 910 метр узунликдаги тоннелнинг қурилиши жадал боряпти. Ҳукуматимизнинг амалий ёрдами биз йўл қурувчиларни барча имконият ва куч-қувватни ишга солиб навбатдаги режаларни муваффақиятли бажаришга даъват этяпти.

Абдусаттор ТИЛЛАЕВ — Чуст туманидаги Олмос қишлоғи фуқароси, меҳнат фахрийси:

— Республикамиз ҳукумати томонидан вилоятимизга берилган ёрдам тўғрисидаги хабар ҳамқишлоқларим қатори мени ҳам беҳад қувонтирди. Негаки, кўплаб ҳамқишлоқларим ёз ойларида иш ахтариб турли вилоятларга йўл олишади. Не-не қийинчиликларга дуч келишади. Энди эса Чуст, Поп туманларида кўплаб ер майдонлари ўзлаштирилиб, деҳқон хўжаликлари ташкил топади. Ҳақиқий фермерлар иш бошлайди. Ўзим бир умр пахтачилик соҳасида бригадир бўлиб ишлаганман, аммо ерга чинакам эгаликни ҳис этмаганман.Эндиликда ер ҳақиқий эгасини топгач, кўнгилдагидек натижаларга эришилади. Бундай имкониятни эса олмосликлар қўлдан бой беришмайди. Улар янги ерларни ўзлаштиришда фаол қатнашадилар. Биз бу сиёсатни қўллаб-қувватлаймиз. Фурсатдан фойдаланиб, бу хайрли ишларнинг ташаббускори бўлган йўлбошчимизга бутун Наманган вилояти меҳнаткашлари номидан катта миннатдорлик билдирамиз.

Фарҳод Йўлчиев.
(ЎзА)

Қонун барчага баробар

ИСЛОҲОТ ТАҚДИРИГА БИЗ ҲАМ ЖАВОБГАР

Прокуратура идоралари фаолияти мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий соҳаларида қонун устуворлигини, барқарорликни таъминлашга сафарбар этилгандир. Бу борада маълум ижобий натижаларга эришилмоқда. Бироқ ҳозирги вазият ишимизни танқидий нуқтаи назардан таҳлил этишни тақозо этмоқда. Шу тамойилдан келиб чиқиб баҳолайдиган бўлсак, жойларда қонунларга амал қилиниши устидан прокурор назоратида ўта жиддий муаммолар борлиги аён бўлади.

Яқинда Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган мамлакат ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг биринчи ярим йилликдаги якунлари муҳокамаси натижалари ана шундан далолат беради.

Келинг, ижтимоий-иқтисодий соҳада «Оила йили» учун мўлжалланган давлат Дастурининг қандай бажарилаётганига бир назар ташлайлик. Давлат Дастурига биноан республика бўйича режалаштирилган 193 та қишлоқ тиббиёт пунктларидан 128 таси қурилган, 1030 та касалхона ўрнига 320 та, 60,3 минг болага мўлжалланган қўшимча синфхоналари ва умумтаълим мактаблари ўрнига 19 минг-та, 6,5 млн. кв. метр уй-жой қуриш ўрнига 3,4 млн. кв. метр уй-жой қурилган, мўлжалдаги 2,1 минг км. ўрнига 980 км. сув қувурлари, 5,1 минг км. ўрнига 2,4 минг км. табиий газ ўтказилган. Аҳоли 7,2 минг ўрнига 2,2 минг миқдорида телефон номерлари билан таъминланган. Шу мақсадларга ажратилган маблағ ва моддий ресурсларнинг ўз вақтида, мақсадли ишлатилиши ва ушбу соҳадаги қонунларнинг жойларда аниқ бажарилиши устидан прокуратура идоралари назорат қилишлари керак.

Шуни таъкидлаш керакки, кейинги пайтларда Наманган, Сурхондарё, Тошкент, Фарғона ва Хоразм вилоятларида аҳолининг етилган ижтимоий муаммоларига эътиборсизлик билан қараш ҳоллари муттасил юз бермоқда. Қашқадарё вилоятида режадаги 15 та қишлоқ тиббиёт пунктидан 8 таси қурилмаган. Ёки 2 миллиондан ортиқ аҳолиси бўлган Андижон вилоятида 5,4 минг ўринли мактаблар қурилиши режаси 1,2 минг ўринга бажарилган. Ушбу дастурнинг Қорақалпоғистон Республикаси ва Навоий вилоятларига тааллуқли қисмлари ижросиз қолаётгани аллақачон ушбу ҳудудлар прокурорларини ҳушёр торттириши керак эди.

Аҳолининг ижтимоий муҳофазасига йўналтирилган қонунлар ижроси устидан прокурор назорати Қашқадарё ва Жиззах вилоятларида талаб даражасида эмас. Ночор оилаларга нафақа тайинлаш ва моддий ёрдам бериш ҳақидаги рад этилган аризалардан биронтасининг ҳам қонунийлиги ўрганилмаган. Шу мақсадга ажратилган 3 миллион сўмлик маблағларнинг ноқонуний сарфлангани, талон-тарож қилингани то марказий маҳкама томонидан бориб текширилмагунча аниқланмаган.

Қарши шаҳри, Чироқчи ва Косон, Зафаробод, Мирзачўл ва Фориш туманларида бу қонунбузарликлар авж олгани ҳолда бирон-бир прокурорлик таъсир чоралари кўрилмаган. Нишон туманида бу масала юзасидан уч йил давомида бирон иш қилинмаган. Беғамликни қарангки, бу йўналишдаги топшириқлар ҳозирга қадар Баҳористон тумани прокуратурасига етиб бормаган. Сурхондарё, Тошкент ва Хоразм вилоятларида ҳам бу йўналишда назорат сусайтириб юборилган, кескин чоралар кўрилмаган.

Соғлиқни сақлаш тизимидаги аҳвол анча жиддий. Республикада айрим юқумли касалликлар бирмунча ошганлиги қайд этилган.

Мулк шакли ўзгаргани билан меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлигига оид қонунларнинг моҳияти ўзгармади. 1997 йилда ишлаб чиқаришда бир ярим мингдан зиёд бахтсиз ҳодиса рўй берган, 265 киши, жумладан, хотин-қизлар, ўсмирлар ҳалок бўлган ва жароҳатланганлар. Бахтсиз ҳодисалар оқибатида 52252 ишчи куни йўқотилган ва 65 млн. сўмлик иқтисодий зарар етказилган. Меҳнат бўйича техника инспекциялари томонидан солинган жарима 50 фоизга ундирилган, холос.

Прокурорнинг вазифаси бахтсиз ҳодиса қайд этилгандан кейин текшириш ва суриштирув ўтказиш билан чекланмайди. Бундай калта ўйлаш, салбий шарт-шароитларни бартараф қилиш ўрнига жиноят бўлишини кутиб ўтириш давлатнинг ҳам, фуқароларнинг ҳам манфаатларига катта зарар етказишини ҳеч қачон эсдан чиқармаслик керак.

(Давоми 2-бетда).

✲ Олий Мажлис сессияси олдидан

ТАРАҚҚИЁТГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Маълумки Олий Мажлиснинг навбатдаги сессияси кун тартибига Ўзбекистон Республикаси «Давлат ер кадастри тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳам киритилган.

Мухбиримиз Фарғона вилоят ҳокимлиги давлат кадастри бошқармаси бошлиғи Ортиғали МАДУМАРОВдан қонун лойиҳаси ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришни сўради.

—Ҳар бир мамлакат ҳудудидаги табиий ресурслар, кўчмас мулкнинг умумий хисоб-китоби, улардан мақсадга мувофиқ фойдаланиш тараққиёт омили эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Шу ўринда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси ер ресурслари Давлат қўмитасини ташкил этиш тўғрисида»ги фармони айни муддао бўлди. Илгарилари ердан фойдаланиш қатор вазирликлар, бошқармалар ихтиёрида эди. Энди улар ягона тизимга бирлаштирилди.

Маълумки, давлат кадастри янги хизмат тури ҳисобланади. Шунинг учун ҳам тармоқнинг иқтисодий-ижтимоий ҳаётда ўрнини топиши тез ва осон кечмайди. «Давлат ер кадастри тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ушбу соҳа манфаатларини қонуний ҳимоялабгина қолмай, ривожланган давлатлар даражасида иш тутиш учун имконият ҳам яратади, деб ўйлайман.

Қонун лойиҳаси жамоамизда кенг муҳокама қилинди, мутахассисларнинг фикрлари жамланди. Лойиҳа тўғрисидаги айрим таклифларни ўртага ташламоқчиман. Бу таклифлар бевосита икки йиллик ишлаб чиқариш тажрибаларимиз натижасида юзага келди. Фақат шу йилнинг 6 ойи мобайнида бошқармамиз томонидан 2554 та объект, 55 минг 732 та жисмоний шахсларга тегишли турар жойлар, 358 та нотурар жойлар, иншоотлар кадастр руйхатидан ўтказилди. Натижада статистика органлари ҳисобига кирмаган 275 гектар ер мавжудлиги аниқланди. Қонун лойиҳаси бундай муаммолар меъёрий ҳужжат асосида ҳал қилинишига шароит туғдиради, албатта.

Лойиҳанинг 8-моддасида Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг давлат ер кадастрини юритиш соҳасидаги ваколатлари ифодаланган. Шу модданинг 4-бандида анча мавҳумлик бордай туюлади. Гап аниқ Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тўғрисида бораяпти. Шунинг учун ҳам ушбу бандни **«Қишлоқ хўжалигида фойдаланилаётган ва заҳира ерлар бўйича давлат ер кадастрини»** деб ўзгартириш мақсадга мувофиқ бўлади, деб ўйлайман. Шунда кимга қандай ваколат берилиши аниқ тушунилади.

Шундан кейинги 9-моддада эса Геодезия, картография ва давлат ер кадастри бош бошқармасининг ваколатлари ифодаланган. Шу модданинг 3-бандида **«Аҳоли пунктлари ерлари бўйича давлат ер кадастрини юритиш»** ваколати белгиланган. Бу бандга ҳам аниқлик киритиш лозимга ўхшайди. Шу банд **«барча тоифадаги ерлар бўйича ер ккадастрини юритиш (қишлоқ хўжалигида фойдаланилаётган ерлар бундан мустасно)»** тарзида ёзилса, ер кадастри бош бошқармасининг ваколатлари янада ойдинлашади.

Шу модданинг 4-банди ҳам қуйидагича таҳрирда берилса яхши бўларди: **«Барча тоифадаги ерларда (қишлоқ хўжалиги ерларидан ташқари) давлат ер кадастрини юритиш бўйича норматив ва бошқа турдаги ҳужжатлар ишлаб чиқиш ҳамда уларни тасдиқлаш».**

Лойиҳанинг 23-моддасида **«Давлат ер кадастрини юритиш»** масалалари мустаҳкамланган. Шу модданинг 1- ва 2-бандлари қуйидагича таҳрирда берилишини таклиф қиламан:

— Давлат ер кадастрини юритиш барча тоифадаги ерларда (қишлоқ хўжалиги ерлари ва заҳира ерлар бундан мустасно), Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Геодезия, картография ва давлат кадастри бош бошқармасининг жойлардаги кўчмас мулк давлат кадастри хизмати томонидан;

— қишлоқ хўжалигида фойдаланилаётган ва заҳира ерлар бўйича Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг тегишли ер тузиш хизматлари томонидан амалга оширилади.

Бу ер кадастри юритилиши масалаларига аниқлик киритади.

Қонун лойиҳаси муҳокама қилинаётганда Шоҳимардонда табиий офат рўй берди. Табиий офат оқибатлари, у етказган зарарни баҳолашда кадастр маълумотлари қанчалик зарурлиги яққол билинди. Чунки, табиий офат бевосита кадастр хизматининг маълумотлари сирасига кирадиган турар жой бинолари, йўллар, кўприклар, дам олиш масканлари, савдо ва овқатланиш шохобчалари, электр, алоқа линиялари, газ, сув тармоқлари, экинзорлар ва боғларга катта талафот етказди. Бу объектларнинг кўпчилиги давлат кадастри ҳисобидан ўтказилмаганлиги сабабли маълумотлар тўплашда муаммоларга дуч келинди. Шунинг учун ҳам муҳокама қилинаётган қонун лойиҳасига табиий офатларда кўрилган зарарларнинг қийматини аниқлашда кадастр хизматининг ваколатларини белгилайдиган модда киритилса, фойдадан холи бўлмасди.

«Давлат ер кадастри тўғрисида»ги қонун лойиҳаси давлат ер кадастри юритишнинг ҳуқуқий асосларини белгилаш, ер участкаларига эгалик қилиш ва улардан фойдаланиш кафолатларини таъминлаш, ердан оқилона фойдаланиш, уларни қайта тиклаш ва муҳофаза қилишда муҳим ҳужжат бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

«Халқ сўзи» мухбири
Набижон СОБИР
ёзиб олди.

ҲАММАБОП ВА ОММАБОП

«Маънавият» нашриёти ватанига, халқига, истиқлол ғояларига садоқатли ёш авлодни тарбиялашга салмоқли ҳисса қўшадиган китоблар билан бирга туркум плакатлар ҳам чоп этмоқда. Уларнинг дастлабкилари нашрдан чиқди. Уларда республикамизнинг ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва маънавий ҳаётидан лавҳалар тасвирланган. Шуниси муҳимки, ҳар бир плакат маънавиятга боғлаб, алоҳида номлан-ган ва зиёлидан тортиб деҳқонгача бирдай тушунарли. Ёзувчи Хайриддин Султонов нашрга

тайёрлаган, маданий-маърифий бурчакларни безаб турадиган ранг-баранг плакатларни маънавият қўлланмалари деб бемалол айтиш мумкин.

— Нашриёт ғоят савоб ишни амалга оширибди, — дея фикримизга қўшилади Андижон вилояти, Олтинкўл туман марказий касалхонаси бош шифокори, тиббиёт фанлари номзоди Йўлдошали Зулунов. — Вилоят кутубхонасида рангли, чиройли ва мазмунли плакатларга кўзим тушиб қолди. Уларнинг ҳар бирига юртбошимизнинг асарларидан иқтибос келтирилган. Ҳар бирини бир рисола деса арзигулик. Суриштирсам, «Маънавият» нашриётида чиқарилган экан. Андижон магазинларидан тополмагач, мана Тошкентдан олиб кетаяпман. Ҳамроҳларим Сурмахон билан Азизахонлар Фарғонада боғча мудиралари бўлиб ишлашаркан. Уларга ҳам мен излаб юрган плакатлар керак экан.

— Дарҳақиқат, тайёрлаган ушбу плакатларимизга эҳтиёж катта, —

дейди биз билан суҳбатда нашриёт директори Сунатилла Аҳмедов. — Шуни ҳисобга олган ҳолда қўшимча нашр ишларини режалаштираяпмиз. Вилоятда яшовчилар овора бўлиб юрмасдан 67-25-14 рақамли телефонга қўнғироқ қилишлари мумкин. Биз доимо хизматдамиз.

Г. ҲУСАНОВА.

Қонун барчага баробар

ИСЛОҲОТ ТАҚДИРИГА БИЗ ҲАМ ЖАВОБГАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

Молия-кредит сиёсати бугун давлат сиёсатига айланган. Мана, Президентимиз Ислом Каримовнинг 23 июль куни Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишда айтган фикрларига эътибор қилайлик: «Мен учун давлат тартиби – аввало тўлов тартибларига риоя қилишдан бошланади. Дебиторлик қарзларининг мавжудлиги шу ташкилотлар учун ўз айланма маблағларининг етишмаслигига олиб келмоқда. Ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва техник қайта жиҳозлашни ортга сурмоқда.

Бундан ташқари, айланма маблағларнинг катта қисми ҳамон якунланмаган ишлаб чиқариш заҳираларига, тайёр маҳсулот заҳираларига жалб этилиб ҳаракатсиз туриб қолмоқда. Шу билан бирга айланма маблағлар ҳамон тижорий режада кўзда тутилмаган тадбирларга сарфланмоқда.

Бундай ўзбошимчаликнинг жавобгарлиги борми ўзи?».

Бугун бу каби саволларга жавоб беришимиз керак. Мазкур йиғилишда айрим раҳбарларга берилган баҳо прокурорларимизга тўғридан-тўғри таллуқли. Уларда изланувчанлик, ташаббус йўқ. Ўзибўларчилик кайфияти устун. Натижа ҳам шунга яраша.

Йил бошидан буён 12,7 минг ташкилот ва корхоналардаги 253,8 млрд. сўмлик дебитор қарзлари, шундан муддати ўтгани 102 млрд. сўмлик, 342,6 миллиард сўмлик кредиторлик қарзлари, шундан муддати ўтгани 139,9 миллиард сўмни ташкил этади. Бундай ҳолат вужудга келишига сабаб бўлган ялпи қонунбузарлик муҳити, самарасиз назорат учун биз бевосита жавобгармиз. Ҳисоботларда ушбу соҳадаги ишлар қойиллатиб қўйилгандек кўринса-да, аҳвол ўзгармаяпти, қарздор корхоналар сони ҳам, қарзлар миқдори ҳам ошиб бормоқда. Республика бўйича иш ҳақидан қарздорликнинг миқдори мураккаб аҳволда қолмоқда. Бундай қарздорликка йил бошидан буён банклар айби билан 391 млн. сўм маблағнинг ўз вақтида берилмагани ҳам сабаб бўлган. Прокурорлар эса банкларнинг айбдор масъул ходимларига қатъий чоралар кўрмаганлар. Бундан ташқари, банклар муддати ўтган 1,6 млрд. сўмлик кредитларни қайтаришнинг таъсирчан чораларини кўрмаганлар. Тошкент шаҳрида 641 млн., Наманганда 192 млн., Андижонда 137 млн., Тошкент вилоятида 126 млн. катта миқдордаги ана шундай маблағлар қайтарилмаган.

Ўзаро шартномаларнинг сурункали бажарилмаслиги оқибатида 396 та корхоналар фаолиятининг 2,5 млрд. сўм зарар билан якунланиши бизни ҳушёр торттириши керак.

Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, қимматли қоғозлар бозорини шакллантириш борасидаги қонунбузарликларга асло муроса қилиб бўлмайди. Марказий маҳкаманинг жойлардаги текширувларида акциядорлик жамиятларининг эмиссия рисолаларини рўйхатдан ўтказмаслик, акцияларни ўз вақтида чиқармаслик ва жойлаштирмаслик, ноқонуний тақсимлаш, дивидендлар тўламаслик, амалдаги қонун талабларига зид бўлган Низомлар асосида иш тутиш, маъмурий буйруқбозлик ҳолатлари аниқланди. Республикада 177 та хўжалик субъектини хусусийлаштириш бўйича 82,4 млн. сўмлик, шунингдек 1997 йил учун ана шундай 92 та хўжалик субъекти бўйича 27,9 млн. сўм тўлов қарздорлиги давлат хазинасига зиён етказди. Айниқса, Жиззах (22,7 млн.), Фарғона (7,3 млн.) вилоятлари прокурорлари бундай давлат хазинаси ҳисобига қилинган «ҳотамтойлик»ларга тегишли муносабат билдиришлари керак эди. 1997 йилда қимматли қоғозлар бозори фаолиятини бузганлиги учун республика бўйича 31,7 млн. сўм иқтисодий санкциялар қўлланилган бўлса-да, маблағ ундирилмай қолган.

Барча вилоятларда ҳиссадорлик жамиятлари акцияларининг 4 та пакетга қайта тақсимланиши, давлат ва хорижий инвесторларнинг улушлари нотўғри сотилиши бўйича тегишли чора кўриш ҳақидаги республика Президентининг Фармони ижросини ташкил этиш, айбдор шахсларга амалий чоралар кўриш ҳамиша прокурорларимизнинг диққат марказида бўлиши шарт.

Масалан, хусусийлаштириш инвестиция фондлари, инвестиция компаниялари, фонд дўконлари, фонд биржалари ва брокерлик идоралари томонидан йўл қўйилган масъулиятсизлик оқибатида, олти ойда 2915 та акциядорлик жамиятидан бор-йўғи 244 таси ўз акцияларини сотиш билан шуғулланганлар. 53,2 млрд. сўмлик акциялар ресурси бўлгани ҳолда атиги 773,4 млн. сўмлик акциялар сотилган. Республикада Тошкент фонд биржаси орқали Жиззахдаги 122 акциядорлик жамиятларидан фақат 3 таси билан акцияларни сотиш тўғрисида шартномалар тузилган. Қашқадарё, Навоий, Наманган ва Сирдарё вилоятларида иккиламчи бозорда бирорта ҳам акция сотилмаган. Аммо мазкур соҳа вилоят прокурорларининг назоратидан четда қолган.

Бозорларни акциялаштириш фаолияти ниҳоятда суст амалга оширилмоқда. Жойларда республика Президентининг «Бозорларнинг фаолиятини ташкил этиш ва аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ва ушбу масалага боғлиқ ҳукумат қарорларининг аниқ бажарилиши таъминланмаган. Бозорлар негизида ташкил қилинган 242 та акциядорлик жамиятларининг эркин сотувга чақарилган 60 фоиз акцияларининг сотилиши ҳамон пайсалга солиб келинмоқда. Бундай акцияларнинг сотилиши Жиззах вилоятида 12, Сурхондарё вилоятида 19,2 ва Андижон вилоятида эса 21,9 фоизни ташкил этган.

Андижон, Навоий вилоятларидаги бир қатор акциядорлик жамиятлари томонидан фьючерс шартномаларини тузиш ва қониқарсиз ижро этиш ҳолатлари ушбу вилоят прокурорларининг назоратидан четга қолиб, қонун бузилиши ҳолатларини бартараф қилишга қаратилган тегишли тадбирлар амалга оширилмаган.

Қишлоқ хўжалиги техника воситаларининг сақланиши ва улардан фойдаланиш тартибини белгиловчи қонунлар ижроси аҳволи юзасидан мавжуд қонун бузилишларини вақтида аниқлаш, уларни бартараф қилишда ташаббускорлик кўрсатиш айниқса долзарбдир. Жорий йилнинг май-июнь ойларидаги текширишларда республика бўйича 514 та ёки жами мавжуд ғалла ўриш комбайнларининг 5,5 фоизи ҳисоботларга кўзбўямачилик билан қўшиб ёзилганлиги соҳада назоратнинг қай даражада эканлигидан далолат беради. Республика прокуратураси текширишларида – Давлат ўрмон хўжалиги қўмитасида 1,1 минг, «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компаниясида 17,9 минг гектар экин майдонлари ер балансига киритилмаганлиги, ўрмон хўжалиги фонди ерларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш юзасидан фаолият амалга оширилмаганлиги аниқланди.

Шунингдек, ўрмонзорларда ўзбошимчалик билан мол боқиш оқибатида давлатга 2,5 млн.сўмлик моддий зарар етказилган. Фақатгина ёнғин оқибатида келтирилган моддий зарарнинг миқдори 3 млн. сўмни ташкил этади. Тошкент, Сурхондарё ва Фарғона вилоятлари прокурорлари томонидан моддий зарарни ундиришнинг таъсирчан чоралари кўрилмаган.

Республика агросаноат тизимидаги корхоналарда жами 303,9 минг гектар ер майдони ҳисоботларга мутлақо киритилмаётганлиги ва фойдаланилмаётганлиги, шунингдек Қорақалпоғистон, Навоий, Сурхондарё ва Қашқадарёдаги мавжуд ер майдонларининг асосий қисми, республикадаги суғориладиган ер майдонларининг 3,7 миллион гектари ёки тенг ярми хўжасизларча фойдаланиш оқибатида шўрланиб, яроқсиз ҳолатга тушиб қолаётганлиги юзасидан кўрилаётган чоралар асло етарли эмас.

Мамлакат бюджетининг бутлиги, молиявий барқарорлиги солиқ ва божхона тўғрисидаги қонунларнинг ижроси билан чамбарчас боғлиқ. Бу соҳада назоратни кучайтириб, кескин чоралар кўриш зарур. Солиқ тўғрисидаги қонунлар ижросини таъминлаш бўйича текширишлар, интизомий, маъмурий, моддий жавобгарликка тортиш, протестлар киритиш ва жиноий ишлар қўзғатиш кўрсаткичлари кескин камайиб кетган. Самарқанд, Фарғона ва Қашқадарё вилоятларида бу йўналишга эътибор сусайган, тегишли чоралар номигагина қўлланилган. Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент, Навоий, Жиззах вилоятларида даъво аризалари қўзғатиш ва моддий жавобгарликка тортиш чоралари умуман қўлланилмаган.

Афсуски, аксарият ҳолларда божхона тўғрисидаги қонунлар ижросини таъминлаш устидан назорат ўз оқимига ташлаб қўйилган. Қашқадарё, Андижон, Наманган ва Навоий вилоятларида интизомий, маъмурий чораларни белгилаш, протестлар киритиш ва жиноий ишлар қўзғатиш чоралари мутлақо қўлланилмаган.

Ташқи иқтисодий алоқаларга оид қонунларнинг ижроси устидан прокурорлик назоратини ҳам қониқарли деб бўлмайди. Республика бўйича 731 та контрактлар юзасидан четга жўнатилган маҳсулотларнинг 305,2 млн. АҚШ доллари қисмига ҳозирга қадар ҳақ ундирилмаган. Вазирлар Маҳкамасининг божхона ҳудудига этил спирти олиб келиниши ва унинг транзитини таъқиқлаш тўғрисидаги қарори ижросини таъминлаш ҳақида республика прокуратураси томонидан барча прокурорларга кўрсатма берилганига қарамасдан, Тошкент транспорт прокурори Қ. Юсупов 1998 йилнинг июнь ойида 90 тонна этил спиртини давлат фойдасига мусодара қилиш тўғрисидаги Тошкент шаҳар божхона ташкилотининг 1998 йил 6 июндаги иккита қарорига ноқонуний протестлар киритган.

Паспорт режимини тартибга солишга оид қонунлар ижроси текширилганда Сурхондарё, Қашқадарё ва Самарқандда чет эл фуқароларига, фуқаролиги бўлмаганларга қонунсиз паспорт бериш ҳолатлари аниқланди. Қисқа муддат ичида 14 та жиноят иши қўзғатилди.

Ички ишлар ходимлари томонидан йўл қўйилган бундай қонун бузилиш ҳолатлари жойлардаги прокурорлар назоратидан четда қолган. Зеро, ноқонуний паспорт олганларнинг ичида жиноятчилар, ёвуз ниятли кимсаларнинг йўқлигига ким кафолат беради. Самарқанд шаҳар, Зарбдор, Зафаробод, Тайлоқ, Иштихон, Денов, Узун, Сариосиё, У. Юсупов туманлари ва тегишли вилоят прокурорлари бундай ҳолатларга эътиборсизлик билан қараб келганлар.

Айрим прокурорлар кўп ҳолатларда текширишлар тўғри ташкил этилмаганлиги сабабли назорат, яъни солиқ, ёнғиндан сақлаш ва бошқа идораларнинг фаолиятини алмаштириб, уларнинг ҳаракатсизлигига муносабат билдирмай, ўрнига прокурорлик таъсир чораларини қўлламоқдалар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишда Президентимиз алоҳида таъкидлаганларидек, аҳолининг ижтимоий заиф қатламларини, оилани қўллаб-қувватлаш ҳамда 1998 йил ижтимоий дастурининг ижроси, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, ўзаро тўлов интизоми, тадбиркорлик, банк ва молия фаолиятини тартибга солувчи қонунлар ижроси устидан назорат фаолиятимизнинг негизини ташкил этиши шарт.

Қонунбузарлик муҳити ва жиноятчилик ўртасидаги масофа бир қадам. Биринчи ярим йил мобайнида жиноятларнинг умумий сони (1,4 фоиз), шу жумладан оғир ва ўта оғир жиноятлар сони (2,1 фоиз) ўсиш жараёни давом этди. Жиноятларнинг умумий сони республика ҳудудида камайса-да, уларнинг шакллари шафқатсиз тус олди, айрим ҳолларда ўқ отар қуроллардан фойдаланган тарзда очиқдан-очиқ содир қилинмоқда. 25 та ҳолатда икки ва ундан ортиқ шахслар жиноят қурбонлари бўлишган. Тошкент шаҳрида опа-сингил Деревянкиналар, М. Атаниязов, У. Атаниязов, Р. Тоировларни, Қашқадарёда Тошқуловлар, Фарғонада Темировлар оиласининг ўта шафқатсизлик билан ўлдирилиши каби мудҳиш жиноятлар ана шулар жумласидандир. Тергов ва тезкор қидирув ҳаракатларининг мақсадсиз ва малакасиз олиб борилаётганлиги сабабли қотиллик жиноятларининг Тошкент шаҳрида ҳар тўртинчиси, Андижонда ва Фарғонада ҳар олтинчиси фош қилинмай қолган. Умуман, республика бўйича 1998 йилда содир этилган қотиллик жиноятидан ҳар еттинчиси фош қилинмаган.

Прокуратура идораларининг тергов кўрсаткичларида бирмунча ўзгаришлар бор. Шунга қарамасдан, ўтган йилда жиноят ишларини асоссиз қўзғатиш, ҳаракатдан тугатиш ва тўхтатиш, сифатсиз тергов ва текшириш ўтказиш ҳолатларига чек қўйилмади. Тергов муддатлари бузилган, қўшимча терговга қайтарилган жиноят ишлари кўпайган. Айниқса, Самарқанд, Сурхондарё, Хоразм ва Қорақалпоғистонда терговнинг сифати ёмонлашган. Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишда ҳам ижобий кўрсаткичларга эришилмади, фуқароларни қонунсиз ушлаш, қамоқда сақлаш ва айблаш ҳолатларига чек қўйилмади.

Ички ишлар идоралари томонидан коррупция, рекэт ва терроризмга қарши кураш фаолияти устидан прокурорлик назоратининг аҳволи бугунги кун талабига жавоб бермайди. Йил бошидан буён шу йўналишда аниқланган жиноятлар сони 8,5 фоизга кўпайган. Текширишлар 1996 йилда 51 та, 1997 йилда 26 та, бу йил эса 15 та қалбаки пул ёки қимматбаҳо қоғозларни ясаш, уларни ўтказиш жиноятлари фош этилмаганлиги, айримлари бўйича тезкор-қидирув ишлари умуман юритилмаганлигини кўрсатди. Масалан, Бухоро вилояти ИИБда 5 та, Тошкент шаҳрида 4 та ва Қашқадарё вилоятида 1 та ана шундай ҳолат аниқланди.

1998 йилда ушбу тизимлар терговчилари тамомлаган 14,5 фоиз жиноят ишларининг тергов муддати бузилган, кўпчилиги прокурорлар ва судлар томонидан қўшимча терговга қайтарилган.

Коррупция ва мансабдорлик, ташқи иқтисодий фаолиятдаги жиноятларга қарши кураш йўналишидаги назоратни жиддий яхшилаш керак.

Яна бир ташвишли ҳолат – бу Жиззах, Сирдарё, Навоий вилоятларида, Қорақалпоғистон Республикаси транспортида вояга етмаганлар жиноятларининг ўсиш суръатлари тўхтамаётганидир.

Суд мажлисларида иштирок этиш бўйича вилоят прокурорларининг фаоллиги бирмунча сустлашган. Тошкент шаҳар, Бухоро, Сирдарё, Андижон вилоят прокурорлари ярим йил давомида шахсан биронта ишда давлат айбловини қувватламаганлар. Судларда прокурорлар бераётган нотўғри хулосалар асоссиз ҳукм ва қарорлар чиқарилишига сабаб бўлмоқда.

«Марказ» акциядорлик жамияти раиси А. Ниязов 15 та эпизод бўйича мансабини суиистеъмол қилиш, ўзганинг мулкини жуда кўп миқдорда талон-тарож қилиш, божхона қонунчилигини бузишда ва Ўзбекистон Республикаси манфаатларига зид бўлган шартномалар тузишда, давлат иқтисодиётига жуда кўп миқдорда моддий зарар етказганликда айбланиб судга берилган.

Давлат айбловини қувватлаган Тошкент вилоят прокуратураси ходими Г. Арустамян, ҳеч бир асоссиз, биргина эпизод бўйича амнистия актига асосан бу шахсни озод қилишни, бошқа айб эпизодлари бўйича оқлашни сўраб, фикр берган.

Тошкент вилоят суди шу фикр билан тўлиқ мос келувчи асоссиз ҳукм чиқарган. Мазкур ишни кўришда сансалорликка йўл қўйилган, айбдорни жавобгарликдан озод қилишга асос бўлувчи ҳолатлар бўлмаган. Ушбу ҳукм бекор қилиниб, жиноят иши янгидан кўришлик учун судга юборилган.

Хоразмда (30,0 фоиз), Жиззахда (63,0 фоиз), Қорақалпоғистонда (59,5 фоиз) прокурорларнинг суд қарорларига кассация протести келтириш фаолияти қониқарсизлиги кузатилмоқда. Ҳали ҳам аксарият ноқонуний суд қарорлари қонуний кучга кирганидан сўнг, назорат тартибида бекор қилинмоқда ёки ўзгартирилмоқда.

Жиноий гуруҳ аъзолари – Миллий хавфсизлик хизматининг собиқ ходими А. Ҳошимов, ички ишлар ходимлари Д. Ким, Р. Ҳайдаров, хусусий фирма директори Н. Отабаева ва ҳеч ерда ишламайдиган М. Қобиловлар фуқаро М. Ҳамроқуловни ғайриқонуний озодликдан маҳрум қилиш, руҳий ва жисмоний азоб бериш натижасида 1-гуруҳ ногирони бўлиб қолишда айбланиб судга берилганлар. Тошкент шаҳар судининг ҳукми билан асоссиз равишда уларнинг айбидан оғир жиноятлар чиқариб ташланиб, енгил жазо тайинланган. Суд қарори билан прокурор фикри ўртасида жиддий тафовут бўлишига қарамай, ноқонуний суд ҳукмига протест келтирилмаган.

Протест келтириш амалиётида асосли суд қарорларига протест келтирилиб, ноқонунийлари эса ўз ҳолича қолиб кетаётганлиги ҳолатлари мавжуд.

Хоразм вилоятида ўта оғир жиноятни содир этган О. Жуманиёзов илгари судланган бўлсада, очиқда қолдирилган. Бу шахсга нисбатан 8 йилу 6 ой озодликдан маҳрум этиш жазоси тайинланиб, суд залидан қамоққа олинган.

Сифатсизлиги ва асоссизлиги оқибатида 39 та кассация, 25 та назорат тартибидаги протестлар юқори судлар томонидан рад этилган ёки прокурорлар томонидан, чақириб олинган. Жумладан, Тошкент шаҳри бўйича 9 та кассация ва 8 та назорат, Қорақалпоғистон Республикаси бўйича 8 та кассация ва 3 та назорат, Бухоро вилояти бўйича 5 та кассация, Қашқадарё вилояти бўйича 2 та кассация ва 4 та назорат протестларининг натижаси ана шундай тугаган.

Корхоналарни иқтисодий ночор аҳволга солиб қўйган мансабдор шахсларнинг жавобгарлиги ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Наманганда 24 та, Қорақалпоғистонда 21 та корхона-ташкилотлар банкрот деб эълон қилингани ҳолда уларнинг раҳбарларидан атиги уч-тўрттасига нисбатан жиноят ишлари қўзғатилган, холос.

Хўжалик судлари қарорларининг бажарилиши устидан назорат масъулияти Президентимиз Фармони билан бевосита прокурорларимизга юклатилган. Шундай бўлса-да, Наманган вилоятида 109 та, Тошкент вилоятида 114 та, Фарғонада 174 та, Самарқандда 74 та, жами республика бўйича 1188 та қарзларни бюджетга ундириш ҳақидаги суд қарорларининг ижроси йил бошидан буён прокурорлар эътиборидан четда қолган.

Кадрларни танлаш, тарбиялаш ва уларни жой-жойига тўғри қўйиш масаласидаги ишимизда хато-камчиликлар ҳамон давом этмоқда. Айниқса, ёш мутахассислар билан ишлашни ташкил қилишда жиддий эътирозлар кўп. Тошкент вилоят прокурори томонидан 1996 йилда Тошкент давлат юридик институтининг кундузги бўлимини тугатган Кўчқоров амалдаги йўриқнома талабларига зид равишда ишга қабул қилинган. Андижон вилоят прокуратураси томонидан эса Г. Жалоловнинг шахсий ва ишчанлик қобилияти чуқур ўрганилмасдан вилоят прокуратурасининг нозирлигидан Андижон шаҳар прокуратурасига иш ўрганувчи лавозимига ўтказилган, қисқа вақтда у «Тико» автомашинасини сотиб олиб, уни тегишли тартибда расмийлаштирмасдан, ҳайдовчи гувоҳномасисиз бошқариб, йўл-транспорт ҳодисасини содир этган.

Қатор прокуратураларда нафақат ёш мутахассисларнинг, балки бошқа прокурор-тергов ходимларининг ҳам малакасини ошириш борасидаги ишлар бугунги кун талабига жавоб бермайди. Жумладан, Наманган вилоят прокуратураси жиноятларни тергов қилиш бўлими бошлиғи Ш. Мирзаевнинг билими эгаллаб турган лавозимига етарли даражада лойиқ эмас деб, унга бир йил синов муддати берилганлигидан тегишли хулоса чиқарилмаган, унинг малакасини ошириш юзасидан аниқ чоралар кўрилмаган, натижада у Бош прокурор ҳузуридаги махсус инспекция томонидан эгаллаб турган лавозимига нолойиқ деб хулоса қилиниб, вазифасидан озод этилди. Самарқанд вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси О. Ҳақбердиев ҳам ана шу сабабларга кўра эгаллаб турган лавозимига нолойиқ деб топилди. Ўқув марказида ўқиш якуни бўйича 1998 йилнинг ўтган даврида 22 нафар ходимларнинг синовлардан ўтолмаганликлари ҳам жойларда бу борадаги ишлар ниҳоятда сустқашлик билан олиб борилаётганидан далолат беради.

Жойлардаги прокуратураларнинг махсус инспекциялари томонидан ходимларнинг фаолиятига баҳо беришда ҳамон қатъиятлилик сезилмаяпти, улар низомда белгиланган ваколатларидан тўла фойдаланмаяпти, кўп ҳолларда аттестация номигагина, ҳисобот учун ўтказилмоқда. Шунинг учун ҳам Қуролли кучлар ҳарбий прокуратурасининг тергов бўлими прокурори Б. Абдураимов, Тошкент гарнизони ҳарбий прокурорининг ўринбосари У. Мирзаевлар аттестациядан ўтганларидан кейин 2 ойдан сўнг хизмат бурчини етарли даражада бажармаганликлари учун интизомий жазога тортилишган. Бундай камчиликлар бошқа вилоят прокуратураларининг махсус инспекциялари фаолиятларида ҳам мавжуд.

Вилоят прокурорларининг масъулиятсизлиги ва назоратсизлиги туфайли республика ва вилоят прокуратураларининг юзлаб ҳайъат қарорлари қуйи прокуратураларга, ҳатто ижрочиларга юборилмаган бўлса, бу қарорларнинг ижроси ҳақида нима ҳам дейиш мумкин?

Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишида прокуратура шаънига айтилган танқидий фикрларни тўлиқ қабул қилдик. Шундан сўнг мамлакатимиздаги барча туман ва шаҳар прокурорлари иштирокида прокуратура идоралари олдидаги вазифалар ҳар тарафлама принципиаллик билан муҳокама этилди.

Республикамиз Президентининг фармонлари ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамаси қарорларининг барчаси юртнинг, ҳар бир оиланинг фаровонлигини, осойишталигини таъминлашга қаратилган. Уларнинг ижроси устидан назорат бевосита республика Бош прокурорига юклатилиши алоҳида таъкидланган. Бу, мамлакатимиз раҳбари ҳар бир масаланинг амалга оширилишига кафил сифатида прокуратура ходимларига катта ишонч ва умид билан қараётганини кўрсатади. Ана шу ишонч ва умидларни оқлаш учун биздан машаққатли меҳнат талаб қилинади.

Азимжон ЭРГАШЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Бош прокурорининг
биринчи ўринбосари.

РАҲБАРЛАР БИЛАН ОЧИҚ МУЛОҚОТ

Президентимиз Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил биринчи ярим йиллигида иқтисодий ислоҳотлар устувор йўналишларининг амалга оширилиши ва Ўзбекистон Республикасининг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши масаласига бағишланган мажлисида сўзлаган нутқида раҳбар ходимларнинг матбуотда чиқиши суст кечаётганини ҳақли равишда танқид қилган эди.

Давлатимиз раҳбарининг мазкур маърузасида баён этилган танқидий фикрлардан келиб чиқиб, республика Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармасининг Миллий ахборот маркази вазирликлар, қўмиталар, корпорация, компания ва идораларнинг раҳбарлари билан очиқ мулоқотлар уюштиришни режалаштирди.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг брифинглар залида «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси раиси Б. Носиров ва тармоқнинг раҳбарлари билан мамлакат оммавий ахборот воситалари ходимларининг дастлабки очиқ мулоқоти бўлиб ўтди. Уни жамғарма ҳамраиси Х. Дўстмуҳамедов бошқарди.

Таъкидландики, Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 18 июлдаги қарорига асосан ташкил этилган ушбу компания таркибида бугунги кунда ихтисослаштирилган 27 та фирма, 14 та саноат корхонаси, 89 та қишлоқ хўжалик корхонаси, шунингдек, кўплаб завод ва ташкилотлар мавжуд. Жорий йилнинг 6 ойи мобайнида тизим бўйича 5245 миллион сўмлик саноат маҳсулотлари, шу жумладан, 791,5 миллион сўмлик қуруқ мева, 10623,8 миллион сўмлик халқ истеъмол моллари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилди, 2 миллион 88 минг долларлик маҳсулот экспорт қилинди. Соф фойда эса 540 миллион сўмни ташкил этди.

Шу билан бирга, компания корхоналари ишида камчиликлар ҳам талайгина. Уларни бартараф этиш, экспортга мўлжалланган рақобатбардош маҳсулотларни ишлаб чиқариш учун ҳали кўп иш қилиниши лозим.

Очиқ мулоқотда компания раҳбарлари журналистларни қизиқтирган саволларга батафсил жавоб қайтардилар.

Ўз мухбиримиз.

Янги қурилма яратилди

Муборак газни қайта ишлаш заводида "Сульфрен" қурилмаси барпо этилди. У Германия, Франция, Россия технологияларидан фойдаланилган ҳолда мамлакатимиз мутахассислари лойиҳаси асосида яратилди.

Қурилма ҳавога ёқиб юбориладиган газни қайта ишлаб, ундан йилига 16 минг тонна олтингугурт ажратиб олиш имконини беради. Бу эса саноатимиз учун муҳим хомашё - олтингугурт ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бирга, атроф-муҳит мусаффолигини сақлайди.

Янги қурилмани мамлакатимиз мустақиллигининг етти йиллиги арафасида ишга тушириш режалаштирилган.

А. ТАЙПАТОВ,
ЎзА мухбири.
Қашқадарё вилояти.

ЧИНОЗ ТУМАН АТ ТАДБИРКОРБАНКИ

Чиноз шаҳрида жойлашган "Жаҳонгир-Мирзо ССМ" корхонасига қарашли қурилиши битмаган савдо ва маиший хизмат биносини ва Италия мебель тўпламини сотади.

Мурожаат учун телефонлар:
8-259-33-102, 32-781, (Чиноз), 132-16-34 (Тошкент). 838

АКС САДО

«ҚЎШИБ ЁЗМАГАНИ УЧУН ИШДАН КЕТДИ»

(«Халқ сўзи», 1998 йил 9 июнь)

Юқоридаги сарлавҳали мақолада Қашқадарё вилоятининг Чироқчи тумани, «Кўкдала» жамоа ширкат хўжалигида юз берган воқеалар қаламга олинган, адолатсизликка учраган икки раҳбарнинг тақдири ҳақида сўз юритилган эди. Шу муносабат билан таҳририятимиз талай мактублар олмоқда. Муштарийлар мақоланинг муҳим жиҳатларини таъкидлаган ҳолда, жамиятимизда амалга оширилаётган туб ўзгаришлар, инсон қадр-қиммати, раҳбарлик санъати ва масъулияти ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини баён қилишади. Қуйида ана шундай хатлардан баъзиларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

АДОЛАТГА ПУТУР ЕТМАСИН

Бугунги ижтимоий ҳаётимизда матбуотнинг ўрни ва аҳамияти беқиёс. У ўзининг таъсирчан ва жанговар сўзи орқали давр овозига, инсон ҳақ-ҳуқуқлари, омма манфаатларининг собит ҳимоячисига айланиб бораётганлиги айни муддаодир. «Халқ сўзи» газетасида чоп этилган «Қўшиб ёзмагани учун ишдан кетди ёки суд нега буйруқни бекор қилди?» сарлавҳали мақолани ўқиб, юқоридаги фикрга яна бир карра иймон келтирдик. Очиғи, журналист Ш. Жабборов хайрли ишга қўл урган, факт ва далилларга холисона ёндашган.

Мақолада номи тилга олинган Абди Турдиев нафақат вилоятимиз, балки республикага танилган тажрибали хўжалик раҳбарларидан биридир. Бутун куч-ғайрати, истеъдоди ва онгли умрини эл-юрт хизматига бағишлаган бу инсон охир-оқибат адолатсизликка дучор бўлди, ноҳақ ишдан олинди. Чироқчида А. Турдиевни билмайдиган киши кам. У 1990-1994 йилларда Ўзбекистон халқ депутати сифатида кўпгина хайрли ишларга бош-қош бўлган, янги маданий-маиший иншоотлар қурилишида жонбозлик кўрсатган. Ўша даврда «Кўкдала» хўжалиги раҳбарга ёлчиган эди, десак хато қилмаймиз. Деҳқончилик ривожланди, пахта ҳосилдорлиги ошди, чорва туёқ сони кўпайди. Бу , аввало, А. Турдиевнинг катта хизматидир. Оталар чойхонаси, замонавий боғча ва талай мактаблар унинг бевосита ташаббуси билан қурилганини «Кўкдала»ликлар яхши билишади. Нега энди шундай одам жабр кўриши, ишдан четлатилиши керак?

Раҳбар ўзгарди. Лекин хўжаликда аҳвол ўзгаргани йўқ. Қайтанга ишлаб чиқариш орқага кетаяпти. Маълумотларга қараганда, ҳозир хўжаликнинг 122 миллион сўмдан зиёд қарзи бор. Бу қарз қачон узилади — номаълум. Лалми ерларга экилган ғалладан атиги 300-350 килограммдан ҳосил олинди, холос. Демоқчиманки, раҳбарлик курсисида А. Турдиевдек ишбилармон, тиниб-тинчимас одамлар ўтириши керак. Ана шунда сих ҳам куймайди, кабоб ҳам.

Ҳ. ТЕМИРОВ,
Чироқчи туманидаги «Кўкдала» жамоа ширкат хўжалиги, меҳнат фахрийси.

РАҲБАРЛИК — ЮКСАК МАСЪУЛИЯТ

Ҳурматли таҳририят!

Ушбу мактубни доимий мухлисингиз Абрай Худойназаровдан, деб билгайсиз. Биз оиламиз билан «Халқ сўзи» газетасини сонма-сон ўқиб борамиз. Унинг саҳифаларида чоп этилаётган мақолалар пишиқ-пухта ва ҳозиржавоблиги билан ажралиб туради. Лекин мен бу ўринда бошқа нарса хусусида тўхталиб ўтмоқчиман. Собиқ шўро замонида ошна-оғайнигарчилик, қўшиб ёзиш, қариндош-уруғчилик, мансабни суиистеъмол қилиш каби иллатлар одат тусига кирган эди. Афсуски, жамиятимиз бундай қусурлардан ҳали ҳануз тўла халос бўлолмаяпти.

П р е з и д е н т и м и з И. Каримов халқ депутатлари Қашқадарё вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида воҳада юзага келган аҳволни чуқур таҳлил қилиб, турли даражадаги раҳбарларнинг фаолиятига танқидий баҳо бердилар, ижтимоий-иқтисодий соҳадаги ислоҳотларнинг оқсаётганини таъкидладилар. Халқимиз буни тўғри қабул қилди. Ярани газак олмасдан даволаш керак. Акс ҳолда у бутун танага зарар етказади.

Чироқчи туманидаги «Кўкдала» хўжалигида юз берган воқеа ҳам аввало таниш-билишчилик, раҳбарликдаги номатлуб услуб оқибатидир. Мақолада ёзилганидек, хўжалик раиси А. Турдиев ва бош агроном ишнинг кўзини биладиган, тажрибали одамлар. Маҳаллий раҳбарларга эса уларнинг иши эмас, лавозими керак. Улар ўз муддаоларига эришишди ҳам. Хўш, кейинчи? Мана шу савол кишини ўйга толдиради. Биз билимдон, фидойи инсонларни қадрлашимиз керак. Чунки улар жамиятимизнинг маънавий таянчидир. Қолаверса, истиқлол тақдири, мамлакат келажаги ҳар бир соҳада янгича ёндашувни тақозо этаяпти.

А. ХУДОЙНАЗАРОВ,
Самарқанд вилояти, Пастдарғом туманидаги Навоий номли жамоа ширкат хўжалиги.

НУРОБОДНИНГ ЯНГИ МАҲСУЛОТИ

Навоий тоғ-металлургия комбинатининг жанубий маъдан қазиш бошқармаси қошида ташкил этилган мини-завод полувинихлорид моддасидан қувурлар ишлаб чиқара бошлади. Қувурлар арзон, нафис ва енгиллиги билан дастлабки кунлардаёқ мижозлар эътиборини қозона бошлади. Ундан айни пайтда қазиш ва сув тармоқларида кенг фойдаланилмоқда. Нурободликлар ҳозиргача истеъмолчиларга минг тоннадан ортиқ турли ўлчамдаги маҳсулот етказиб бердилар.

СУРАТЛАРДА: иш жараёнидан лавҳалар.

Т. НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган суратлар.

ХАТЛАРДА ҲАЁТ АКСИ

«ПЕРСОН»НИНГ БОЗОРИ ЧАҚҚОН

Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи чиқараётган персон ва персина пластик мойлари Марказий Осиё давлатларида юқори баҳоланди. Илгари хориждан келтириладиган бу мой барча турдаги техника воситаларида қўлланаверади. Шу боис «персон»нинг бозори чаққон.

З. ШАМСИЕВА.

«ЛАЗГИ — 98»

Урганчда вилоят телерадиокомпанияси маданият бошқармаси билан ҳамкорликда «Лазги -98» кўрик-танловини ўтказди. Тадбир мутасаддиларининг таъкидлашига қараганда, кўрик-танлов хушовоз, истеъдодли ёшларни танлаб олиш ва уларни касбга йўналтириш мақсадида ташкил этилди.

З. РИХСИЕВА.

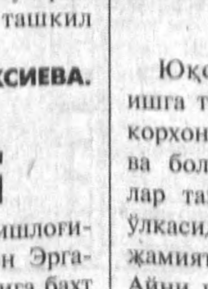

«ТИКО» ХАРИД ҚИЛИШМОҚЧИ

Поп туманидаги Тепақўрғон қишлоғида истиқомат қилаётган Адҳамжон Эргашев, Рўзибуви Ҳасановалар оиласига бахт кулиб боқди. Рўзибувининг омонат кассасидан олган «Оила қувончи» лотереясига 500 (бещ юз) минг сўм ютуқ чиқди. Эр-хотин қўш ҳўкиз деганларидек, икковлон гапни бир жойга қўйиб, ана шу пулга «Тико» автомобили харид қилишмоқчи.

Ҳ. ЭРГАШЕВ.

ДИВИДЕНД ҲАМ БЎЛАДИ

Олтинкўл мато ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти тўқувчилари 180 миллион сўмлик газлама тайёрлаб, истеъмолчиларга жўнатишди. Бу ўтган йил шу пайтдагига қараганда анча кўп—18 миллион сўм даромад қилинди. Корхона ишчилари дивиденд ҳам ола бошладилар.

КУНИГА 300та ВЕЛОСИПЕД

Юқоричирчиқ туманида эндигина ишга тушган Ўзбекистон-Хитой қўшма корхонасида кунига 300 га яқин аёллар ва болаларга мўлжалланган велосипедлар тайёрланаяпти. Хитойнинг Харбин ўлкасидаги корхона ва туман матлубот жамияти унинг таъсисчилари бўлишди. Айни пайтда корхонада 50 нафар ишчи меҳнат қилаяпти.

Оға БЕК.

«ОИЛА ГУЛШАНИ» ЧОРЛАЙДИ

Фарғона шаҳар хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси билан ташкил этилган «Оила гулшани» клуби ихлосмандлари тобора ортиб бормоқда. Яқинда клуб ташаббуси билан шаҳардаги бир гуруҳ ижодкорларнинг маҳалла қўмиталари фаоллари билан учрашуви бўлди.

«Буюк ипак йўли» корхонаси клубида ўтказилган машварат ижодкорларнинг ўзига хос ҳисоботидан, мулоқотидан назм кечасига айланиб кетди. Таниқли шоиралар Малика Мирзаева, Матлуба Деҳқон қизи, Энахон Сиддиқоваларнинг Ватан ишқи билан битилган ҳароратли сатрларига ёш шоира Зулфия Қодированинг истиқлол, ҳуррият тўғрисидаги ижод намуналари уланиб кетди. Оилавий санъаткорлар Тоҳиржон ва Хуршидахонлар халқимизнинг унутилиб кетаётган қадимий қўшиқларини ижро этдилар.

«Оила гулшани»даги бу учрашув унинг қатнашчилари —ипакчилар, фаол аёллар ёдидан бир умр чиқмайдиган бўлди.

С. НАБИЕВ.

Имом ал-Бухорий шахси ва меросининг Ислом оламидаги ва бугунги маънавий ҳаётимиздаги ўрни

ЎЗИНИ АНГЛАГАН ҚАДРИНИ АНГЛАЙДИ

Тарих фанлари доктори, профессор, шарқшунос олим Аҳаджон ҲАСАНОВ ва журналист Жалолиддин Сафоев мулоқоти

— Юртимиз, халқимиз бу йил буюк шарқ мутафаккири, ватандошимиз Имом ал- Бухорий таваллудининг 1225 йиллигини кенг нишонламоқда. Юбилейнинг асосий тантаналари октябрь ойида аллома абадий қўним топган Челак тумани Ҳартанг қишлоғида бунёд этилган ёдгорлик мажмуида ўтказилади. Яқинда муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов Самарқанд вилоятига сафарлари чоғида ушбу масканда олиб борилаётган таъмирлаш ва қурилиш ишлари билан танишиб, ўзларининг маслаҳатларини бердилар. Суҳбатимиз аввалида диққат-эътиборни бундай йирик анжуманларни ўтказишдан кўзланган мақсад, уни халқимизнинг маънавий, давлатимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги алоҳида аҳамияти нимада ва қандай, деган саволларга қаратсак.

— Дарҳақиқат, жаҳонга машҳур аллома, буюк ватандошимиз Имом ал-Бухорий юбилейи мамлакатимиз бўйлаб кенг нишонланмоқда. Имом ал-Бухорий ҳижрий тақвим бўйича 194 йил (милодий 809/810й.) таваллуд топган. Бу йил ҳижрий 1419 сана эканини эътиборга олсак, фарқ роппа-роса 1225 йилга тўғри келади. 1974 йили 1200 йиллик юбилей ўтказилган эди. Аммо у конюктура ёки қандайдир тор доиралар мақсадини кўзлагани учунми, умумхалқ тантанасига айланмади. Ўтган йили Президент Ислом Каримовнинг ташаббуси билан ал-Бухорийнинг 1225 йиллигини нишонлаш ҳақида Вазирлар Маҳкамасининг 217-сон (1997 йил 29 апрель) қарори қабул қилинди. Қарорга кўра, нуфузли республика комиссияси тузилди ва ҳозирги кунда тайёргарлик ишлари ниҳоясига етказилаяпти. Шуни таъкидлаш жоизки, юбилей билан боғлиқ тадбир юртбошимиз Ислом Каримовнинг диққат-эътиборида турибди. Шу йил 8 июлда Самарқанд вилоятига ташриф айнан Имом ал-Бухорий қабри устида барпо этилаётган мақбара ва улкан ёдгорлик иншоотларини бориб кўриш билан бошлангани бунинг ёрқин далилидир.

Юртимизда ўтмишини яхши биладиган, замон талабларини теран англайдиган, келажакнинг уфқларини тўғри тасаввур қиладиган юксак маърифатли, комил инсонларни тарбиялашни мақсад қилиб қўйган эканмиз, бу йўсин ишларни амалга оширмоғимиз албатта зарур. Моддий таназзул билан маънавий инқироз мувозий (параллель) тарзда юз беришини бошимиздан кечирдик. Эндиликда маънавий тикланиш ва иқтисодий юксалиш ҳам бир-бирисиз бўлмаслиги барчага аён бўлиб қолди.

— Давлатимиз раҳбари Имом ал-Бухорийнинг қабри жойлашган муқаддас заминда туриб «Ҳажга боришдан олдин одам ўзини англаши керак. Ўзини англаш эса шундай табаррук жойлардан бошланади», деган ғоятда таъсирчан ва ибратли фикрни билдирдилар.

— Жуда тўғри. Аввал бир нарсани аниқ идрок этмоғимиз керакки, ўзини, ўзлигини англаш жараёни охирги 20-30 йиллар орасида мустақилликка эришган деярли барча халқларда кечаётир. Аммо ҳамма гап ана шу «ўзлик»нинг кўлами, залвори, мезонида. Аҳмад ал-Фарғоний юбилейи муносабати билан грузиялик академиклардан бири «Ўзбек ва грузин олимларининг жаҳон астрономия фанига қўшган ҳиссаларини қиёсласа бўладими?» — деган саволга бундай жавоб берган экан: «Йўқ. Чунки, бу осмон билан ер. Умуман, жаҳон астрономия фанига қўшган ҳиссаси бўйича Ўзбекистонга тенг келадиган бирорта мамлакат йўқ». Имом ал-Бухорийга келсак, унинг асарлари ичида «Ал-Жомеъ ас-Саҳиҳ» — дунё юзини кўргандан бери Қуръони каримдан сўнг ислом динининг иккинчи манбаи сифатида эътироф этиб келинади. Ал-Хоразмий ва ал-Фарғоний, ал-Бухорий ва ат-Термизийлар бир замонда ва бугун Ўзбекистон дея аталмиш бир маконда яшаб, ижод этганлар. Ҳозир мазкур сиймолар мусулмон Уйғониш (ренессанс) даврини бошлаб берган намояндалар сифатида ҳам Шарқда, ҳам Ғарбда барчага маълум. Икки аср давом этган ушбу даврнинг интиҳосида ҳам ибн Сино, ал-Беруний, аз-Замахшарий каби ватандошларимиз гавдаланиб туради. Бу нимадан далолат? Бу — ўша замонда, яъни бундан 1200 йил аввал юртимизда дунёвий ва диний илмлар баробар ривожланганидан далолатдир. Бошқача айтганда, бу — илм-фаннинг тараққиёти бўйича ўша даврда бизнинг ўлкамизга тенг келадиган ўзга юрт бўлмаган, дегани.

Шу ўринда хотирамга бир фикр келди. Масжид сўзи арабча «сажада» — сиғинмоқ, сажда қилмоқ феълидан олинган бўлиб, саждагоҳ деган маънони англатади. Маккада жойлашган «Масжид ал-Ҳаром» — муқаддас саждагоҳ дегани. Аҳамияти жиҳатидан иккинчи ўринда «ал-Масжид ан-Набавий» — Пайғамбар масжиди туради. Шунинг учун у ерларга ҳаж қилинади. Бизда-чи? Азиз-авлиёларсиз, улар билан боғлиқ саждагоҳларсиз бирорта вилоят ёки ҳатто туман борми ўлкамизда? Кенг маънода бутун Ватан саждагоҳ бизда! Президентимизнинг «Ўзини англаш шундай табаррук жойлардан бошланади» деган сўзларини эшитганимда шу ўйлар хаёлимдан кечди.

— Мусулмон дунёсида «Амир ал-мўъминлар раҳнамоси», «Бу дунё имоми (пешвоси)», «Муҳаддислар пешвоси» каби ниҳоятда юксак унвонлар соҳиби бўлган тенгсиз заковат эгаси — буюк ватандошимизнинг ислом дини ривожига қўшган ҳиссаси, улуғвор маънавий мероси ва асосий хизматлари хусусида сўзлаб берсангиз.

— Маълумки, ислом динининг асосини Қуръони карим ва Ҳадиси шариф ташкил этади. Хусусан, Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломнинг ҳаёти ва фаолияти ҳамда у зоти бобаракотнинг диний, аҳлоқий кўрсатмаларини ўз ичига олган ҳадислар бебаҳо ҳикматлар хазинасидирки, улар воситасида ояти карималар ва шариат аҳкомларини изоҳлаш мумкин бўлади. Шу ўринда ўрта аср уламолари «Ас-Сунна туфассиру-л-Қуръон», яъни Ҳадис Қуръонни тафсир қилади, деган иборани ишлатишлари бежиз эмас эди. Пайғамбар ҳаёти давриданоқ бошланган ҳадисларни йиғиш, қисман ёзиб бориш ва таснифлаш ҳаракати VIII аср ўртасига келиб бутун бир фанга — ҳадис илмига айланди. VIII-XI асрларда Ҳадис илми билан мусулмон дунёсида мингдан ортиқ олим шуғулланган IX аср муҳаддисларнинг «олтин даври» ҳисобланади. Имом ал-Бухорийгача ўтган муҳаддислар Муҳаммад пайғамбарнинг ҳаёти, фаолияти ҳақидаги маълумотлар, у кишининг айтган сўзлари ва кўрсатмаларини ҳеч қандай таҳлилсиз, тўғри-нотўғрилигини аниқламасдан тўплайвергaнлар. Бу борада энг асосий муаммо, тўпланган ҳадисларнинг аслан тўғрилиги масаласи бўлиб қолди ва у ровийларнинг барча бўғинлари аниқ ва исботли экани билан белгиланарди. Акс ҳолда ҳадисларни ким қандай хоҳласа, шундай таҳлил қилавериши, улардан ғаразли мақсадларда фойдаланиши мумкин бўлиб қолганди. Хуллас, бу масала ўзига хос сиёсий аҳамият касб этган эди. Ана шундай вазиятда энг ҳаққоний, энг тўғри (саҳиҳ) ҳадислар тўпламини биринчи бўлиб Имом ал-Бухорий ёзди. Бундан ташқари у биринчи бор ҳадисларни фиқҳ (ислом ҳуқуқшунослиги) соҳалари бўйича бобларга бўлиб жойлаштирди. Бу услубдан кейинчалик йирик муҳаддислар Муслим, ат-Термизий, Абу Довуд, ан-Насоний, Ибн Можалар фойдаландилар ва шу йўсинда машҳур олтита саҳиҳ ҳадислар тўплами («Ас-саҳиҳ ас-ситта») вужудга келди.

Имом ал-Бухорийдан бой, қимматли илмий мерос қолган бўлиб, у ёзган асарларнинг сони йигирмадан ортиқдир. Улар жумласига «Ал-Жомеъ ас-саҳиҳ», «Ал-Адаб ал-муфрад», «ат-Тарих ас-сағир», «Ат-Тарих ал-авсат», «Ат- тарих ал-кабир», «Ат-Тафсир ал-кибир», «Ал-Муснад ал-кабир», «Китоб ал-илал», «Асомиъу-с-саҳоба», «Китоб ал-куно» ва бошқалар киради. Имом ал-Бухорийнинг маънавий мероси бу — тор диний ақидалар тўплами эмас, балки умуминсоний қадриятлар мажмуи, энг пок, энг нозик дидга жавоб берувчи ахлоқ нормаларини ўзида мужассамлаган, бугунги кунимизда ватанпарварликка, фидойиликка, халқлар ўртасидаги дўстлик, тинчлик ва умуман эзгуликка даъват этувчи нодир манбалардир.

— Бу улуғ зотнинг улкан маънавий меросини ўрганиш, асарларини таржима қилиш ва нашр этиш ишларининг аҳволи қай даражада?

— Алломанинг асарлари Ғарбда ҳам, Шарқда ҳам кенг миқёсда ўрганиб келинади. Унинг шоҳ асари «Ал-Жомеъ-ас-Саҳиҳ» инглиз, француз, олмон, турк, форс ва бошқа кўп тилларга таржима қилинган. Асарга ёзилган юздан ортиқ шарҳлар мавжуд. Имом ал-Бухорийнинг буюклиги шу даражадаки, унинг фақат асарлари эмас, унга ёзилган баъзи шарҳлар ҳам тарихда шуҳрат қозонган. Масалан, 1429 йили Шоҳруҳ Мирзо Миср султонига ўз элчисини йўллаб, ўша давр Миср тарихчиси Ибн Ҳажар ал-Асқилонийнинг «Фатҳ ал-Борий фий шарҳ ал-Бухорий» номли ал-Бухорий «Саҳиҳи»га ёзилган шарҳни бериб юборишни илтимос қилган. Мазкур китоб 13 жилддан иборат бўлиб, унинг ҳар бир нусхаси 300 динор баҳоланган эди. Кези келганда шуни айтиш жоизки, мусулмон оламида ал-Бухорий асарлари қайта-қайта нашр этилиб, кенг оммага фойдаланиш қулай бўлсин учун роман-газета тарзида ҳар йили тарқатилиб турган бир пайтда унинг асл Ватани — Ўзбекистон бундан бебаҳра бўлиб келган. Фақат истиқлол туфайлигина буюк ватандошимизга муносабат ўзгарди: унинг асарлари ҳар томонлама ўрганила бошланди. Жумладан, «Ал-Жомеъ-ас-Саҳиҳ(4 жилд) ва «Ал-Адаб ал-Муфрад» асарлари тўлиғича ўзбек тилига таржима қилинди. Юбилей муносабати билан Имом ал-Бухорий асарлари ҳамда унинг ҳаёти ва ижодига бағишланган нашрларни ўзбек, рус, араб ва инглиз тилларида чоп этиш режалаштирилган.

— Алломанинг ўзлари ҳикоя қилишларича, Миср, Шом, Мобайнанаҳрга (Ироқ) икки мартадан, Басрага тўрт марта борган эканлар. Ҳижозда олти йил яшаганман, Бағдод ва Куфа шаҳарларига неча марта борганимнинг ҳисобини ҳам билмайман, деган эканлар. Айтишларича, ҳанбалия мазҳабининг асосчиси Аҳмад ибн Ҳанбал ва бошқа уламолар Имом ал-Бухорийни аббосийлар халифалигининг пойтахти Бағдодда муқим бўлиб қолишга қаттиқ ундашган, аммо у киши кўнмаган эканлар. Яна бир гап. Имом ал-Бухорий илмни шу қадар юксак поғонага қўйганки, Бухоро ҳукмдори болалари ва ўзига сабоқ бериш учун ҳазратни саройга таклиф қилганда: «Илмга келинади, илмнинг ўзи ҳеч кимнинг ҳузурига бормайди», деб жавоб қилган эканлар. Буни қандай изоҳлаш мумкин?

— Бир қараганда осон, лекин аслида жуда мураккаб савол. Ўз Ватани, киндик қони тўкилган Бухорони қўмсаган деб жўйгина жавоб берсак, ҳақиқатта хилоф бўлмасди, чамаси. Аммо бу камлик қилади. Гап шундаки, ал-Бухорий каби буюк сиймо, йирик тарихий шахс, шак-шубҳасиз, ўз асри, ижтимоий-сиёсий муҳити билан бевосита боғлиқ эди. Она шаҳри Бухорога қайтиб келганида уни деярли бутун аҳоли пешвоз чиқиб, тантанавор кутиб олгани бунинг ёрқин далили бўла олади. Бухоро амири Холид ибн Аҳмад Имом ал-Бухорийдан унинг уйига келиб болаларига сабоқ беришини сўраганда аллома унга рад жавобини бергани ва натижада амир ундан Бухорони тарк этишни талаб қилгани масаласига келсак, бу ерда ҳам сиёсий маъно яширинган, деб ўйлайман. Зеро, Холид аслан Нишопурда ҳокимлик қилаётган тоҳирийлар сулоласи билан боғлиқ, сомонийлар, тоҳирийлар ва саффорийлар ўртасида эса ўзаро низо мавжуд эди. Ал-Бухорий Бухородан чиқиб кетгандан сўнг атиги бир ой ўтгач, амир Холид ағдарилиб, эшакка тескари миндирилиб хўрлангани ва зиндонга ташлангани, уч йилдан кейин тоҳирийлар ерлари саффорийлар томонидан эгаллангани ва, ниҳоят, кейинчалик иккала сулола ҳам сомонийлар ҳукми остига ўтгани бу фикрни исботлайди.

— Президентимиз ўтмиш меросимиз ва тарихимиз ҳақида гапириб, ўзбек халқи тарихи — бунёдкорлик тарихидир, деган ниҳоятда ҳаққоний фикрни билдирдилар. Хусусан, «Тафаккур» журнали бош муҳаррири билан суҳбатларида жумладан шундай дедилар: «Тўққизинчи — ўн бешинчи асрларда маърифатли дунё бухорийлар, фарғонийлар, хоразмийлар, берунийлар, ибн-синолар, улуғбекларни қанчалик иззат-икром қилган бўлса, йигирма биринчи асрда биз халқимиз, миллатимизга нисбатан ана шундай эҳтиромни қайтадан қўлга киритишимиз керак. Ўша даврда улуғ аждодларимиз асос солган ва оламга донг таратган илмий мактабларни замонавий шаклда қайтадан тиклашимиз лозим». Шу ҳақда фикрингизни билишни истардим.

— Биз юқорида биринчи мусулмон Уйғониш (ренессанс) даври IX-XI асрларга тўғри келади, дедик. Ал-Бухорий, ал-Фарғоний, ал-Хоразмий, ал-Беруний, Ибн Синолар ана шу асрлар намояндаларидир. Қани, шу даврда яшаб, ижод этган бирорта йирик Ғарб олимининг исмини ким айта олади? Зеро, Ғарбда ренессанс икки аср кейин, яъни XIII асрдан бошланди. Шарқда XV асрда биринчисидан фарқли ўлароқ, фақат Хуросон ва Мовароуннаҳр билан чегараланган иккинчи ренессанс ҳам юз берди. Бу давр Улуғбек асри деб аталади. Бу мисоллар Ғарбда ҳам, Шарқда ҳам эътироф этилган, исбот талаб қилмайдиган аксиомадай гаплар. Мадомики, биринчи ренессанс Аббосийлар империясининг емирилиши ва мустақил Сомонийлар давлатининг барпо бўлиши билан, иккинчиси эса мўғуллар истибдодидан халос бўлиб, Марказий Осиёда буюк Темур ва темурийлар давлати вужудга келиши билан бевосита боғлиқ экан, XXI аср бўсағасида «қизил империя» қулаши билан айнан шундай тарихий шароит юзага келмадими? Тўғри, келажакка тўла ишонч руҳида қарашга ҳаққимиз бор. Бизнинг энг катта бойлигимиз — генофондимиз, томирларимизда юрган буюк аждодларимиз қони.

Президентимизнинг гаплари доимо мантиқ ва объектив қонуниятга асосланади. Яна у кишининг сўзлари одатда исботи билан бўлади. Атиги 1,5-2 йил ичида автомобиль гиганти қурилишига, дон ва нефть мустақиллигига эришиш мумкинлигига, тўғриси, кўпчилик ишонмаганди. Ҳозир эса булар ҳақиқат. Тўла ишонч билан айтиш мумкинки, мустақиллик қўлга киритилгач, ўлкамизда Учинчи ренессанс бошланди. Улуғбек ва «Умид» жамғармаларининг ташкил қилиниши, тарихимизга янги назар билан қарашнинг қарор топиши, юзлаб ёшларимизнинг хорижга ўқишга юборилиши ва, ниҳоят, уларнинг баъзилари Америка университетларининг тўрт йиллик дастурларини бир йилда тугаллаб келаётгани дастлабки умидбахш қадамлардир. Буларнинг барчаси миллатимизнинг янги асрдаги буюк келажагининг ойдин остонасидир.

1998 йил – Оила йили

БИЗДАН БАРКАМОЛ АВЛОД ҚОЛАДИ

Миллатнинг буюклиги нимада билинади? Ўтмишга муносабатида. Халқнинг келажаги нимада билинади? Ўз авлодига муносабатида. Мана шу икки омил бугунги кунимизнинг мазмун-моҳияти, йўналишини белгилаб турибди. Авлодимизни маънавий тарбиялашда ўтмишга ҳурмат-эҳтиром руҳи сингдирилаётган бўлса, моддий-жисмоний тарбиялашда баркамолликка, соғлом авлод қолишига асосий урғу берилмоқда. Бунда соғлом оиладан соғлом авлод қолади, деган ақидага қатъий амал қилинаяпти.

Мустақилликнинг илк меваларидан бири бўлган «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси фаолияти юқорида айтилган фикрларнинг яққол исботидир. Хусусан, бўлимимиз ходимлари ва бўлим фаолиятини рўёбга чиқаришга жалб этилган тиббиётчилар туғиш ёшидаги оналарни ижтимоий-тиббий кўрикдан ўтказишни давом эттиришмоқда. Бу амалий жиҳатдан беқиёс самарали тадбир эканлиги эндиликда кўпчиликка маълум. Чунки ёрдамимиз биргина тиббий кўрик, маслаҳат билан чекланиб қолмаяпти. Тиббиёт гуруҳимиз Боёвут туманида аёллар ва болалар саломатлигини текширувдан ўтказди. Жами 2519 нафар ёш аёл тиббий кўрикдан ўтказилди. Шунинг натижасида айрим аёлларда камқонлик касаллигининг бир неча турлари мавжудлиги аниқланди.

Кўрик якуни тиббий-ижтимоий комиссия йиғилишида кўриб чиқилди. Албатта, муҳтожларга дори-дармон, озиқ-овқат ва кийим-кечак билан ёрдам бериш асосан бўлимимиз диққат-эътиборида бўлди. Бундай мақсаддаги тадбирлар турли байрам ва ҳайит кунлари арафасида ўтказилганлиги кишилар дилига катта қувонч бағишлади. Аёллар 8 Март ва Наврўз байрамлари муносабати билан ҳам хайрия ёрдами ва совғалар олишди. Бундай тадбирлар барча шаҳар ва туманларда ўтказилди.

Оналар бўлимимизга кўмак сўраб бевосита мурожаат этишмоқда. Бизга мурожаат этган ўнлаб оналарга жами қиймати 32200 сўмлик бўлган дори-дармонлар, озиқ-овқат ва кийим-кечак ёрдам сифатида берилди. Улуғ айём кунларида Гулистон шаҳридаги «Ёшлик», «Янги ҳаёт», «Аҳиллик» маҳаллаларида кам таъминланган ҳар бир оилага хайрия сифатида 4200 сўмлик ёрдам берилди.

Бўлимимиз тиббиёт масканларига ҳам ёрдам кўрсатмоқда. Вилоят шифохонаси, туғруқхонаси, шаҳар туғруқхонасига, 4-мактаб-интернат, 27 ва 71-меҳрибонлик уйларига, вилоят газлаштириш бошқармасига қарашли кам таъминотли оилаларга 34 минг сўмлик ёрдам берилди. Ушбу жойларда Наврўз байрами муносабати билан алоҳида тадбирлар уюштирилди.

Жойларда маҳаллий ҳокимлик, тиббиёт ходимлари билан ҳамкорликда олиб борилаётган тадбирларимиз яхши натижа бераяпти. Масалан, Сирдарёда туман ҳокимлиги билан ўтказилган тадбиримиз мобайнида 71-меҳрибонлик уйида тарбияланувчиларга 50 минг сўмлик кийим, 25 минг сўмлик озиқ-овқат, 5 минг сўмлик пул хайрия сифатида берилди. Шундай тадбир Ховос тумани ҳокимлиги билан ҳамкорликда болалар уйида ҳам ўтказилди. 27-меҳрибонлик уйига катта миқдорда кийим-кечак, дори-дармон совға қилинди. Кўзи ожизлар жамиятига 13 минг сўмликдан зиёд кийим ва буюмлар берилди. Умуман, жамғарманинг вилоят ҳудудий бўлими томонидан ўтган чоракда 180900 сўмлик хайрия совғалари тарқатилди. Муҳтож оилаларга ёрдам кўрсатиш давом этмоқда.

Жамғармамиз вазифасини асосан хайрия тарқатиш деб тушунмасликлари учун бир далилни келтирмоқчиман. Бўлим ходимлари ва жамоатчи фаолларимиз жойларда 25 марта учрашувлар ўтказишди, уларда маърузалар ўқилди, жонли суҳбатлар уюштирилди. Шунингдек, аҳоли ўртасида иш олиб боришнинг сўров шаклидан ҳам самарали фойдаланилмоқда. Бунда соғлиқни сақлаш ташкилотлари ва маҳалла кўмиталари билан иш олиб борилиб, 240 оилада савол-жавоб сўрови ўтказилди. Энг сўнгги тўртинчи гуруҳга киритилган 65 та оилага дори-дармон, кийим-кечак, озиқ-овқат билан моддий ёрдам кўрсатилди.

Бизнинг ишимиз самараси жамоатчилик билан яқин алоқада бўлиб ишлашимизга боғлиқ. Агар ҳамкорлар тадбирларимизга эътибор билан қараб, амалий ёрдам кўрсатиб боришса, олдимизга қўйилган энг муҳим мақсад — ёш авлодни соғлом ўстириш, баркамол қилиб тарбиялаш борасида кўнгилли натижага эришамиз.

Қодир ЖЎРАЕВ,
«Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси Сирдарё вилояти ҳудудий бўлими директори.

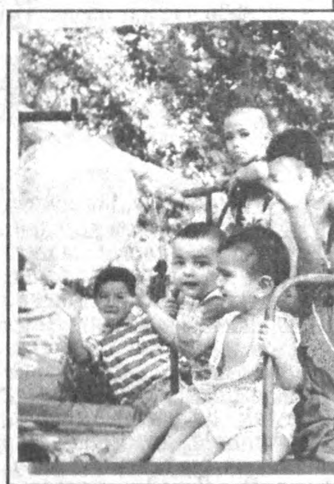

ТАРАДДУД

Жиззах вилояти Зарбдор туманидаги 1-сон умумтаълим мактаби она тили ва адабиёти, 3-сон умумтаълим мактаби рус тили, лицей-интернат эса математика фани бўйича ихтисослаштирилди. Янги ўқув йилига пухта тараддуд кўрилаётган ҳар учала ўқув маскани ҳозирдаёқ барча зарур жиҳозлар билан таъминланди.

Шуни айтиш керакки, бугунгача тумандаги мавжуд 21 та умумтаълим мактабининг 16 таси сифатли таъмирдан чиқарилди.

Йўлчи ЖЎРА,
ЎзА мухбири.

Мустақиллигимизни куйлайман.
Т. ҲАМРОҚУЛОВ сурат-лавҳаси.

ХУШХАБАР

ИКОМ (ИКОМ) нодавлат ташкилот бўлиб, Халқаро музейлар кенгашидир. У 1946 йили Париж шаҳрида ЮНЕСКО қошида ташкил топган. ИКОМ ташкил қилингунга қадар XIX асрнинг бошларида ижтимоий ташкилот сифатида музей ходимлари ва музейларни бирлаштириб турган.

167-АЪЗО

Биринчи жаҳон уруши тугаши биланоқ халқаро миқёсда халқлар ўртасида тинчликни сақлаш, ўзаро ҳамкорлик ва дўстликни ривожлантириш мақсадида Оврупода «Миллатлар лигаси» ва унинг таркибида халқаро музейлар бюроси тузилди. Мазкур ташкилот ўша пайтларда халқлар учун офат келтирувчи, тез суръат билан ўсиб бораётган ҳарбий саноат, қуролланишга, қирувчи самолётларни ишлаб чиқаришга қарши чоралар кўришга ҳаракат қилиб, Испания халқ амалий санъати ва бошқа нодир музей экспонатларини Вена шаҳрига кўчириш тарафдори бўлди.

Музейлар бюроси 1936 йили фуқаролар уруши ва мамлакатлараро ички тартибсизликлар даврида ёдгорликларни ҳимоя қилиш, турли мамлакатлар ҳудудида сақланаётган, инсоният томонидан яратилган санъат асарларини сақлаб қолиш тўғрисидаги шартнома лойиҳасини тасдиқлаш ҳақида таклиф киритди. Бироқ лойиҳа Гаага конвенцияси талабларига жавоб бермаганлиги сабабли тасдиқланмади. У 1954 йили ЮНЕСКО томонидан иккинчи жаҳон урушидан кейингина кучга киритилди.

Халқаро музейлар бюроси Оврупода ўсиб келаётган уруш ҳаракатларининг олдини олиш учун астойдил курашди. Унинг «Музеум» журнали вақтида чиқиб турди, саҳифаларида урушга қарши чиқишлар ўз аксини топди.

1946 йил 4 ноябрда ЮНЕСКО ташкил топгач, «Миллатлар лига»сидаги жаҳон фан ва маданияти, халқ таълими, ҳаттоки, музейлар бюроси ҳам унинг тасарруфига ўтди. Шундан кейингина музейлар оламида тараққиёт бошланди. Халқаро музейлар кенгаши (ИКОМ) ташкил этилди. Унинг биринчи Президенти америкалик Ганси Д. Гамли эди.

Иккинчи жаҳон урушидан кейин Ганси Д. Гамли (АҚШ) ва Жорж Салеса (Франция) Халқаро музейлар кенгаши ривожига муносиб ҳисса қўшдилар.

ИКОМнинг таъсир доираси йилдан-йилга кенгайиб борди. 1948 йили 29 мамлакат унинг таркибига кирган бўлса, кейинчалик ушбу кўрсаткич 135 тага етди.

Мазкур ташкилотнинг бош котибияти 20 йил давомида Осиё, Африка, Оврупо, Лотин Америкаси давлатларида ўз регионал кенгашларини тузди.

Мустақилликка эришган Ўзбекистон Республикаси ИКОМнинг 167-аъзосидир. Тошкентда сақланаётган халифа Усмоннинг Қуръони ИКОМ томонидан халқаро аҳамиятга эга инсониятнинг мулки сифатида рўйхатга олинган.

Муҳаммаджон ЎРМОНОВ,
«Ўзбекмузей» республика жамғармаси бош мутахассиси.

МАТБУОТ ХОДИМЛАРИ МИНБАРИ

«Ўзбекистон матбуоти» журнали анча йиллардан, халқимизга, барча журналистлар, ношрлар ва матбаачиларга садоқатли хизмат қилиб келмоқда. У матбуот ходимларининг минбарига, улар қилган ишларнинг кўзгусига айланди. Мустақил мамлакатимизнинг ношрлардан бири сифатида журнал ўз мухлисларининг чуқур эҳтиромига сазовор бўлди. Шаклланган йўли ва мавқеини сақлаб қолди. Қалам аҳли — мухбирлар, ёш қаламкашлар учун ўзига хос ижод мактаби бўлиб ўтамоқда. Ўнлаб истеъдодли журналистларнинг қалами шу мактабда чархланди, маҳорати шу даргоҳда ошиб, чиниқиб борди.

Журналимиз саҳифаларида республика, вилоят, туман газеталари, телерадиокомпаниялари, нашриёт, матбаа корхоналари ва китоб савдоси ташкилотларининг фаолияти, тажриба ва ташаббуслари мунтазам ёритиб борилаётганлиги ва тарғиб қилинаётганлиги фикримизнинг далилидир.

Республикамиз журналистларининг хорижий мамлакатларга сафари, чет эллик ҳамкасблар билан ҳамкорлик риштлари тобора мустаҳкамланиб бораётганлиги мустақиллигимиз мевасидир. Шу мавзуга бағишланган мақолалар, сафар таассуротлари «Журналист хориж сафаридан қайтди», «Ўзбекистон — жаҳон нигоҳида», «Биз ва жаҳон» рукнлари остида чоп этилаётир. «Замонавий ёдномалар», «Бир сурат тарихи» мавзуидаги ранг-баранг ўқимишли эсдаликлар мухлисларимизга маъқул бўлмоқда.

Лекин биз журналимиз ишидаги айрим камчиликларни ҳам яхши биламиз. Баъзи бир мақолаларда теран мушоҳада, чуқур таҳлил етишмайди. Унинг айрим материаллари зерикарли, бир қолипга солинган тилда ёзилмоқда. Танқидий чиқишлар кам. Журналистнинг фуқаролик ва профессионал бурчи, унинг касб маҳоратини ошириш, Олий Мажлисда қабул қилинган қонунларнинг ижросига қўшаётган ҳиссаси ҳақида, таҳририят жамоаларининг ўз ишларини қайта қураётганлиги тўғрисидаги материаллар ҳам берилаётганлигини эн оламиз. Ҳамкасбларимизда ижодий журъатнинг сустлиги, камчиликларни кўра-била туриб сукут сақлаш ёки журъатнинг етишмаслиги каби ҳолатлар учраб турибди. Журнал ҳақиқатан ҳам оммавий профессионал нашр бўлиб қолиши учун ҳали кўп иш қилишимиз керак. Кўтарилмаган, теша тегмаган мавзулар кўп, тилга олинмаган фикр-мулоҳазалар, дадил ва очиқ айтилмаган холис гаплар ҳали анчагина.

Истиқлол байроғи ҳилпирагач, матбуот давр овозига, мамлакатимиз ўтмиши, бугуни ва келажагини ўзида мужассамлантирувчи солномага айланди. Олий Мажлис оммавий ахборот воситалари ва журналистлар фаолиятига оид муҳим қонунлар қабул қилди. Мамлакатимиз раҳбарияти матбуотга, оммавий ахборот воситалари фаолиятига жиддий эътибор бериб, катта ғамхўрлик кўрсатмоқда. Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан йўллаган табригида айтилган қуйидаги юрак сўзлари:

«Шуни мамнуният билан айтаманки, истиқлолнинг ўтган даврида журналистларимизнинг ҳам тафаккури, дунёқараши ўзгарди. Матбуотимиз тобора миллий шакл, миллий мазмун, миллий қиёфа касб этиб бормоқда. Янги XXI аср ақл-идрок, маънавият ва тафаккур асри — соғлом мустақил фикр, соғлом ғоя, умуминсоний қадриятларга таянган тафаккур тантана қиладиган аср бўлади. Ана шундай пайтда ҳаётимизда матбуотнинг роли яна ҳам ошади. Унинг вазифаси ва жамият олдидаги масъулияти кенгаяди. Журналист сўзининг салмоғи ошади. Шундай экан, матбуотимиз ўзининг иқтидорини, куч-қудратини, бугун салоҳиятини, тажрибаларини бойитиб бориши шубҳасиз» қалбимизни тўлқинлантириб, ҳаяжонга солади, янги ижодий ишларга чорлайди, демократик тамойиллар тобора шаклланиб, ҳуқуқий асослар мустаҳкамланиб бораётган ҳозирги даврда матбуотимиз олдига жуда катта вазифалар қўйди. Ҳар бир журналист бундан тегишли хулосалар чиқариб олиши, Ўзбекистон тарихида илгари ҳеч қачон оммавий ахборот воситалари ходимлари зиммасига ҳозиргидек шарафли ва масъулиятли вазифа юкланмаганлигини чуқур англаб етиши, ҳар соҳада ҳозиржавоб бўлиши керак. У ҳақиқат мавзуласини баланд кўтариб, ижтимоий ҳаётга дадил қадам ташлаб кириб бориши, ҳаётни яхши билиш, жасурлик ва фидойилик кўрсатиб, воқеалар қозонида қайнаб, ижодда ёниши, ҳақиқатни ёзмоғи жуда зарур. Чархланган ўткир қалами, залворли фикри, ақл-заковати билан ижодий маҳоратини узлуксиз ошира бориши, ўзбек журналистикаси нуфузини жаҳон андозалари даражасига кўтаришга салмоқли ҳисса қўшмоғи лозим.

Зиёд ЕСЕНБОЕВ,
«Ўзбекистон матбуоти» журналининг бош муҳаррири.

Давлат қисқа муддатли облигацияларининг 22013UMFS нашри бўйича тўловларни амалга ошириш ва 22020UMFS нашрини жойлаштириш тўғрисида ЭЪЛОН

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ўртасида 1996 йил 26 мартдаги 1-сонли шартномага биноан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 12 августда олти ой муддат давомида муомалада бўлган давлат қисқа муддатли облигацияларининг ўн учинчи нашри бўйича тўловлар амалга оширилишини эълон қилади.

а) тўлов нашри: 22013UMFS;
б) эълон қилинган миқдори: 3 500 000 000 (уч миллиард беш юз миллион) сўм;
в) облигациянинг номинал қиймати 1000 (бир минг) сўм.
22013UMFS нашри тўловидан олинган маблағлар билан шу куни муомалага чиқарилаётган 22020UMFS нашри облигацияларини сотиб олишда фойдаланиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 12 августда давлат қисқа муддатли облигацияларнинг навбатдаги нашри муомалага чиқарилишини маълум қилади.
а) чиқарилиш нашри 22020UMFS;
б) чиқарилиш миқдори 5 500 000 000 (беш миллиард беш юз миллион) сўм;
в) облигациянинг номинал қиймати 1000 (бир минг) сўм;
г) қопланиш муддати 1999 йил 10 февраль;
д) облигацияларни Ўзбекистон Республикасининг резиденти бўлган ҳуқуқий шахслар сотиб олиши мумкин;
е) рақобатдош бўлмаган талабномаларнинг максимал миқдори ҳар бир дилер рақобатдош талабномалар ҳажмининг 30 фоизидан ортиқ бўлмаслиги лозим.

Облигацияларнинг қопланиши 1998 йил 12 август куни соат 09.00 да, кимошди савдоси соат 10.00 да Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳкўчаси 6-уй, Ўзбекистон Республикаси валюта биржасида ўтказилади.

Облигацияларни сотиш ёки харид қилишни хоҳлаган ташкилотлар облигацияларнинг чиқарилиш шартларига мувофиқ, шу ҳуқуққа эга бўлган қуйида рўйхати берилаётган дилерлардан истаган бирига мурожаат қилишлари мумкин. Қопланиш масалалари бўйича облигация эгалари тузилган шартномаларга мувофиқ ўзларига хизмат кўрсатадиган дилерларга мурожаат қилишлари лозим.

Тартиб рақами	Бирламчи дилерлар	Манзил, телефон
1	Ўзсаноатқурилиш банки	Тошкент ш., А.Тўқай кўчаси, 3, тел.: 133-24-86, 132-06-13, 133-85-05
2	ТИФ Миллий банки	Тошкент ш., Охунбобоев кўчаси, 23, тел.: 133-17-12, 133-74-15
3	Ўзпахтабанк	Тошкент ш., Муқимий кўчаси, 43, тел.: 78-10-94, 77-91-66
4	Халқ банки	Тошкент ш., Қатортол кўчаси, 46, тел.: 78-29-45, 78-29-81, 78-53-63
5	Ўзприватбанк	Тошкент ш., Ўзбекистон шоҳкўчаси, 51, тел.: 139-16-63, 139-46-19, 139-10-18
6	Ўзуйжойжамғармабанк	Тошкент ш., Пушкин кўчаси, 17, тел.: 133-11-22, 132-12-93, 136-03-88
7	Асакабанк	Тошкент ш., Нукус кўчаси, 67, тел.: 54-04-50, 54-18-74
8	АБН АМРО банк	Тошкент ш., Х.Олимжон майдони, Бизнес-комплекс, 4-подъезд, тел: 132-00-76, 132-00-70
9	ЎзДЭУ банк	Тошкент ш., Пушкин кўчаси, 1, тел.: 132-06-40, 132-06-45, 132-06-42
	Иккиламчи дилерлар	
10	Ғаллабанк	Тошкент ш., Лоҳутий кўчаси, 36, тел.: 136-16-17
11	"Турон" АТББ	Тошкент ш., Навоий кўчаси, 44, тел.: 42-23-85, 144-25-97
12	"Ипак йўли" АИТБ	Тошкент ш., Фарҳод кўчаси, 12а, тел.: 76-89-73
13	Алоқабанк	Тошкент ш., Толстой кўчаси, 1, тел.: 136-10-21
14	Трастбанк	Тошкент ш., Навоий кўчаси, 7, тел.: 41-01-10, 41-04-43
15	Андижонбанк	Андижон ш., Бобур шоҳкўчаси, 85, тел.: 45-33-69 (Тошкент), 24-76-88 (Андижон)
16	Авиабанк	Тошкент ш., Нукус кўчаси, 73, тел.: 54-98-98, 54-79-71
17	Ўзмевасабзавотбанк	Тошкент ш., Лоҳутий кўчаси, 16а, тел.: 56-72-41, 56-49-28
18	«Тадбиркорбанк»	Тошкент ш., С.Азимов кўчаси, 52, тел.: 136-28-23
19	«Ўзбекинвест сармоялари» МИК	Тошкент ш., Сулаймонова кўчаси, 49, тел.: 133-05-56
20	Ўзбек-Турк банки	Тошкент ш., Чилонзор массиви, 3, 74, тел.: 77-67-65
21	Парвинабанк	Самарқанд ш., Ўзбекистон кўчаси, 82-Б, тел.: 31-16-40 (Самарқанд), 139-48-88 (Тошкент)
22	МОБ «Тошкент» шўъба банки	Тошкент ш., Абай кўчаси, 6, тел.: 144-01-63, 144-01-69

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУЛКИ ҚЎМИТАСИ
БОЗОР ИСЛОҲОТЛАРИНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
қуйидаги соҳалар бўйича аспирантурага қабул қилади:
08.00.03 - макроиқтисодиёт;
08.00.04 - микроиқтисодиёт.
Манзилимиз: Тошкент ш., Ўзбекистон шоҳкўчаси, 53.
Тел: 139-21-25, 139-21-71.
829

Тошкент автомобиль-йўллар институти жамоаси «Автотранспорт корхоналари менежменти» кафедрасининг доценти, иқтисод фанлари номзоди **Зиёвуддин ГУЛОМОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон бозор ислоҳотлари илмий-тадқиқот институти жамоаси Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника давлат қўмитаси бошқарма бошлиғининг ўринбосари, техника фанлари доктори, профессор Ашраф Муҳаммадиевга умр йўлдоши **Зулайҳо СУЛАЙМОНОВАнинг** бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Тошшаҳарйўлтранс» концерни 2502-автожамланма жамоаси корхона раҳбари **Тойирщик Қосимович МАҲАМАТШИКОВнинг** бевақт вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Employment Opportunity

The Peace Corps office in Uzbekistan is interested in hiring a professional to perform a full range of functions of the Program Manager for the Business Education and Development Project. These functions include but are not limited to programmatic administrative,training,and volunteer supportactivities involved in the overall managemen of the Peace Corps/Uzbekistan Business projects.

The successful candidate will have demonstrated strengths in the following areas: education/economic systems and practices in Uzbekistan,ministerial operations; strong organizational and coordination skills; ability to work under pressure,make independen decisions,solve problems.

The candidate will have minimum of 4 years progressively responsible work experience,including managing programs,working with people,and preparing reports. Equivalent to U.S. Bachelor sincerely degree in education from a recognized college or university is required. Firm command of English, Uzbek and Russian as well as basic computer literacy are necessary. The candidate must be available to travel outside of Tashkenton a regular basis.

HOW TO APPLY: Interested applicants should submit resumes/CV's to Peace Corps Reception Desk no later than COB on August 28,1998. For more information,please contactthe Peace Corps office in Tashkentby calling (3712)549296,549484 and 551570.

845

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), А. Жабборов, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Пак (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), М. Сафаров, Л. Спиридонов, Р. Фарҳодий, И. Худоёров, И. Шогуломов, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР: Хатлар бўлими 136-29-89, 133-07-48; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001. Буюртма Г — 0249. 27714 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Газета IBM компьютерида терилди ва оператор Сергей ЛУКИН томонидан саҳифаланди. Таҳририятга ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — Н. Тошев. Навбатчи — Н. Мусомов. Мусаҳҳиҳ — Ш. Машрабоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди: 23.45 1 2 3 4 5 6